

Специфични цели	Мерки, дейности	Преки резултати / индикатори за изпълнение на дейностите	Ключови индикатори за ефекта	Източници на информация	Период на проверка
			нови СУ за деца;		
Приоритетно направление 2: Развитие на социални услуги в общността за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение					
2.1. Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда чрез разкриване на услуги и грижа в общността.	<u>Мярка 2.1.1.</u> Подкрепа от ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания в цялата територия на област Перник <u>Мярка 2.1.2.</u> Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства <u>Мярка 2.1.3.</u> Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания Мярка 2.1.4. Развиване на целеви общински мерки за социално включване на хора с психични разстройства и увреждания	- Поне 6 действащи ЦСРИ с общо 110 места за лица с увреждания (в рамките на капацитета 200 общо за деца и възрастни.) - Изградени на 1 ЦСРИ с мобилен екип за обхващане на малки населени места в 3 общини - Брой ползватели в увеличения с 30% капацитет на услугите ДП, ЛА, СА за хора с увреждания; - Включени допълнителни дейности за помощ в ежедневието на потребителите с увреждания към патронажите; 2 брой дневни центрове с 63 общ капацитет към 2015 год.; - разкрит ДЦХУ за хора с психични разстройства и мобилен екип към него (капацитет 15)	- Осигурена рехабилитация и услуги в ЦСРИ за 170 -210 лица с увреждания средно на година; - Осигурени услуги в домашна среда за около 20% от хората с увреждания потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент; - Поне 25-30% от лицата с увреждания с право на работа обхванати в програмите на ДБТ за трудово посредничество, достъп до квалификация и заетост. 100 лица с увреждания обхванати в услуги за дневна и заместваща грижа; - разработени индивидуални програми за социална реинтеграция на поне 40 клиента с психични разстройства от областта и включени в дейности за трудова интеграция.	-годишни доклади, данни и отчети на РЦЗ и общински администрации - справки от ДБТ; ДСП - отчети на мобилни екипи - заповеди за разкрити СУ услуги за хора с увреждания; - обратна връзка от близки на клиенти и отчети на служители в ЦСРИ	
2.2. Да се развие алтернативна резидентна грижа от семеен тип за хората с увреждания, настанени в специализирани институции.	<u>Мярка 2.2.1.</u> Реформиране и реструктуриране на съществуващия ДВХФУ – Слишовци и подобряване на качеството на грижите. <u>Мярка 2.2.2.</u> Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.	- Разработен и приет план за трансформиране на ДВХФУ – Слишовци - Разкрити нови 5 нови услуги в Трън (3 ЦНСТ за хора с увреждания и 2 ЦНСТ за стари хора) - Изградени 1 ЗЖ за лица с интелектуални увреждания в Перник	- Подобри резидентни грижи за 45 хора с увреждания от ДВХФУ – Слишовци - Предотвратена институционализацията на 16 лица с увреждания и интелектуални затруднения,		
2.3. Създаване на условия за	<u>Мярка 2.3.1.</u> Осигуряване достъп на развитие за етническите	Изграден Център за развитие на уязвими общности в Перник;	Подобрен достъп до социални и образователни услуги и заетост за	- анализи и данни от НПО,	

Специфични цели	Мерки, дейности	Преки резултати / индикатори за изпълнение на дейностите	Ключови индикатори за ефекта	Източници на информация	Период на проверка
реинтеграция на уязвими лица, групи и общности в риск.	общности в неравностойно положение в област Перник <u>Мярка 2.3.2.</u> Развиване на услуги за превенция на рисково и зависимо поведение, насочени към деца и възрастни и реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение Мярка 2.3.3. Осигуряване на достъп на деца и младежи в риск до интегрирани здравни и социални услуги. Мярка 2.3.4. Развитие на услуги за превенция на рисково поведение на възрастни и реинтегриране на възрастни с проблемно поведение.	• Назначени 4 здравни медиатори за улесняване на достъпа на ромите до здравеопазване; • Брой /обхват на реализирани програми за общностно развитие, образование, интеграция и помощ чрез самопомощ в 2 общини; • Работещи 3 ромски трудови посредници в ДБТ (Перник и Дебели лаг). • Създаден Център за временно настаняване за възрастни с капацитет 20 лица в гр. Перник; • Предоставяни краткосрочни услуги на 50-60 лица годишно. • Предоставени здравно-социални услуги за 200 деца и младежи по проблемите на ХИВ-СПИН • 300 деца и младежи, обхванати годишно в дейностите на ПИЦ	уязвимите ромски общности в гр. Перник; • Подобрени здравни грижи и услуги за ромските общности в 4 общини – Перник, Радомир, Грън и Брезник; • Намаление със 60% на отпадането на ромските деца от училище • Повишени възможности на безработните роми за достъп до квалификация и заетост; • Консултирани и обучени над 100 младежи и техни семейства към 2012. и предоставени над 150 безплатни прегледа	-проучвания -посещения на място- обратна връзка от общностите - данни от ДБТ, РИО на МОМН,РДСП, училища -документация на Центъра; данни от Медицински център	
Приоритетно направление 3: Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот					
3.1. Да се развие широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в семейна и домашна среда.	<u>Мярка 3.1.1.</u> Развиване и разширяване на дейностите в Домашния социален патронаж и обхващане на малките изолирани населени места. <u>Мярка 3.1.2.</u> Разширяване на услугите в домашна среда чрез увеличаване на капацитета на услугите домашен помощник, социален и личен асистент. <u>Мярка 3.1.3.</u> Осигуряване на дневна грижа и почасови услуги за стари хора.	• Увеличен капацитет с около 30% на домашния социален патронаж в 6-те общини на областта до 2015 ; • Предоставени допълнителни услуги у дома за 30-40% от патронирания лица в рамките на домашните социални патронажи; • Увеличен с 30% брой на ангажираните лични и социални асистенти, домашни помощници през 2013 г. спрямо 2009 г.; • Брой създадени комплекси за подкрепа на стари хора;	• Подобрени и разширени услуги в домашна среда за 30% от старите хора – потребители на домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент; • Увеличен с 40% брой стари хора-потребители на услуги в домашна среда през 2013 г. спрямо 2009 г.; • Увеличен с 50% относителен дял на клиентите в населени места извън общинските центрове; • Предотвратено преждевременно настаняване в резидентна грижа на 80-90 стари хора чрез предоставяне на разнообразни услуги в домашна среда;	- Статистически данни на НСИ - заповеди на кмет и решения на ОС за разкрити нови услуги в подкрепа на старите хора - отчети на мобилни екипи - обратна връзка от потребителите - Посещения на място	<i>По-подробни данни 2010 / 2012 / 2015</i>

Специфични цели	Мерки, дейности	Преки резултати / индикатори за изпълнение на дейностите	Ключови индикатори за ефекта	Източници на информация	Период на проверка
		• Функциониращи 4 нови Дневни центъра за стари хора в с общ капацитет 90 места; • Продължаващи дейности на 3 Дневни центъра за стари хора (с общ капацитет 120 места); • Разширена мрежа на Клубове на пенсионера в селата от 28 през 2009 на 43 през 2015 г.	• Оптимизирано управление на грижите за стари хора в поне 3 общини; • Осигурени дневни и почасови грижи, и подкрепа за поне 170 стари хора средногодишно в област Перник; • Подобрени условия за общуване и социален живот за 400-500 стари хора чрез мрежата от 43 Клуба на пенсионера		
3.2. Да се осигури достъп на старите хора до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната.	<u>Мярка 3.2.1.</u> Подобряване на условията и качеството на грижите в съществуващите специализирани институции за стари хора. <u>Мярка 3.2.2.</u> Разкриване на алтернативни резидентни услуги и малки домове за обгрижване на стари хора в среда, близка до семейната.	• Преустроен и ремонтиран 1 ДСХ в Радомир); • Продължаващи и подобрявани услуги в 2 частни ДСХ с общ капацитет 145 места към 2015 г.; • Изградени и разкрити 2 нови ДСХ с общ капацитет 80 места; • Проучени възможности и извършена подготовка за разкриване на хоспис в гр. Радомир • Продължаващи и подобрени медико-социални услуги в 2 хосписа – гр.Перник	• Подобрени битови условия и услуги за 150 стари хора, настанени в ДСХ; • Осигурена качествена резидентна грижа в двата частни домове на около 200 стари хора за периода на стратегията • Осигурени качествени резидентни грижи в среда, близка до домашната за 100 стари хора в 2 нови ДСХ с общ капацитет 80 места • Осигурени качествени медико-социални грижи на 50 лица с тежки заболявания и неподвижни до 2015 г.		<i>Годишна база</i> <i>По-подробни данни 2010 / 2012 / 2015</i>

5.3 Изграждане на система за мониторинг и оценка на стратегията

Изграждането на цялостна функционираща система за мониторинг и оценка предполага комплекс от дейности, които се осъществяват на няколко етапа:

- създаване на структура и изграждане на екип;
- развитие на уменията и капацитета за мониторинг и оценка;
- планиране и изпълнение на дейности за мониторинг и оценка;
- разпространение на заключенията от мониторинга и оценката и актуализиране на планове и дейности в съответствие с направените препоръки.

5.3.1 Създаване на звено за мониторинг и оценка

Оперативното изпълнение на дейностите изисква да се обособи Звено за мониторинг и оценка (ЗМО) с ясни и конкретни задачи и отговорности, което да разполага относителна независимост от преките изпълнители на услугите и мерките за социално включване.

Структура: ЗМО ще се създаде в рамките на Областна управа и ще да работи в партньорство/в мрежа с РДСП и териториалните работни групи по общини. ЗМО се създава като структура към Областна управа – Перник с решение на Областния съвет за развитие в област Перник и издаване на заповед на Областния управител. ЗМО може да бъде изградено в рамките на дирекцията за стратегии и програми. Участието и отговорностите на експертите от РДСП се съгласува с ръководството на АСП.

Основният екип на ЗМО обхваща 3-4 души на частично време – 1-2 от Областна управа и 1-2 от РДСП, които работят по трудов договор в посочените институции и са натоварени с допълнителни конкретни задължения за прилагане на системата за мониторинг и оценка на Областната стратегия. Новите им задължения по мониторинга и оценката се включват в длъжностните характеристики, като се препланира работното им време с оглед поемането на новите отговорности.

Разширеният екип – участници в дейностите по мониторинг и оценка – включва координаторите на Териториалните работни групи във всяка община от областта, представител на регионалното звено на ДАЗД и по 1 представител на ДСП или на отдел “Социална закрила” от всяка община. В рамките на стратегията (*Мярка 4.2.3.*) са предвидени специализирани обучения на екипите на ЗМО за усвояване на базисни познания и умения по мониторинг и оценка, събиране и обработване на данни и пр., както обучение през практика и консултации с експерти в процеса на работа.

Задачите и отговорностите на ЗМО се разпределят между двата екипа:

Основен екип:

- Координира цялостната дейност по мониторинг и оценка в област Перник;
- Планира дейностите за мониторинг и оценка – изработва и съгласува дългосрочните и годишните оперативни планове за мониторинг и оценка на изпълнението на стратегията;
- Изпълнява посещения на място за наблюдение на дейности и социални услуги в общините в областта;
- Предоставя консултации и практически съвети на доставчиците на услуги за подобряване на дейностите по места;
- Консултира и осигурява методическа помощ за доставчиците и персонала на социалните услуги (предоставяна при посещения на място, по телефона или по електронна поща от представителите на РДСП в ЗМО);

- Събира информация на областно ниво и систематизира данните/информацията, подадена от Териториалните работни групи по общини;
- Изработва общ годишен мониторингов доклад за изпълнението на Стратегията, който се представя за обсъждане и одобрение на Областния съвет за развитие;
- Заедно с разширения екип формулира ключовите мониторингови въпроси и въпросите, на които трябва да даде отговор междинната и крайната оценка;
- Организира възлагането и провеждането на външна оценка на изпълнението на Стратегията;
- Заедно с разширения екип обсъжда заключенията и препоръките от докладите за мониторинг и оценка;
- Организира разпространението на резултатите от мониторинга и оценката и информира заинтересованите страни и обществеността за резултатите и препоръките.

Разширен екип:

- Участва в планирането на дейностите по мониторинг и оценка;
- Участва в дискусии за определяне на ключовите въпроси на мониторинга и оценката и представя коментари по докладите за мониторинг и оценка;
- Събира информация за базовите индикатори по общини;
- Събира и систематизира текуща информация за социалните услуги и дейности;
- Оказва съдействие и логистика за проучвания, оценки и други дейности, осъществявани от външни експерти или организации в съответната община;
- Организира дискусии по общини за обсъждане на заключенията и препоръките от докладите за мониторинг и оценка на изпълнението на Стратегията.

5.3.2 Планиране и изпълнение на дейностите за мониторинг и оценка

Планът за действие по прилагането на системата за мониторинг и оценка предвижда разработване и приемане на:

- (а) дългосрочни планове за тригодишен период – първият период обхваща 2010-2012 г. и вторият период - 2013-2015 г.;
- (б) годишни оперативни планове за дейностите по мониторинг и оценка за всяка година от изпълнението на стратегията.

Дългосрочните и годишните планове за мониторинг и оценка се разработват от основния екип на ЗМО, съгласуват се с разширения екип и се внасят за приемане от Областния съвет за развитие като част от годишния отчет по изпълнението на Стратегията и оперативния план за действие през следващата година.

Задължителните дейности по мониторинг и оценка включват:

- Текущ мониторинг на дейностите – събиране на информация, посещения на място, доклади от мониторинговите посещения;
- Създаване и постоянно актуализиране на база данни на областно ниво с разбивка по общини, територии, теми, рискови групи и пр.;
- Актуализиране, систематизиране и анализ на данните за ключовите базови индикатори за ситуацията;
- Събиране на информация и анализ на индикаторите за прогреса в изпълнението на Стратегията;

- Разработване на годишен мониторингов доклад за цялостното изпълнение на Стратегията;
- Провеждане на междинна оценка на релевантността и ефективността на Стратегията - в края на третата година от външен екип от експерти. Заключениеята и препоръките от Междинната оценка се използват при планирането на следващия тригодишен период от изпълнението на Стратегията;
- Финална оценка на ефективността и въздействието на Стратегията – провежда се в края на шестата година от външен експертен екип. Заключениеята и препоръките от оценката се използват при разработването на Областния план за регионално развитие за следващия период след 2015 година;
- Разпространение на заключенията и препоръките от мониторинга и оценката;
- Разработване и внасяне на предложения за промени/подобрене в приоритетните направления, целите, дейностите на Стратегията.

В зависимост от наличните ресурси могат да се планират и **допълнителни дейности** на ЗМО като:

- тематични оценки, фокусирани върху едно или повече приоритетни направления или върху една или повече групи дейности;
- проучвания по специфични въпроси, необходими за стартиране на нови дейности и/или иновативни услуги по целите на Стратегията.

Раздел В: План за действие

6 Институционална рамка на изпълнението на стратегията

6.1 Отговорности и роли в изпълнението на стратегията

Ролите и задачите на общините и институциите на областно ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни в изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

6.1.1 Областен управител и Областен съвет за развитие

С организирането на територията на Република България на области и предоставянето на ръководството им на областните управители, подпомагани от областна администрация, се цели реализирането на важни обществени приоритети – по-добри и качествени услуги за гражданите, по-ефективно използване на ресурсите, ясно разпределение на отговорностите, по-високо качество на живота.

Областният управител отговаря за изпълнението на Областната стратегия за развитие на област Перник, с която е свързана Областната стратегия за развитие на социалните услуги като секторна политика в област Перник. Планирането на общи мерки на областно ниво и на съвместни дейности в няколко общини, прави фигурата на областния управител ключова за осигуряване на съответствие между националните и местните интереси и за координацията между специализираните териториални звена на централното държавно управление по отношение прилагането на секторните политики. При управление на регионалното развитие, областният управител има ясно определени отговорности и правомощия, които упражнява еднолично, чрез областната администрация или като председател на Областния съвет за развитие. Областният управител разполага със значителна оперативна самостоятелност и многопластови функции и се явява ключова координираща фигура между управленските нива (държавно – местно; централно – териториално), от една страна, и от друга – между секторните звена на централната изпълнителна власт.

Съгласно определените функции в рамковата нормативна уредба³, **областният управител** има следната роля и отговорности в изпълнението на настоящата стратегия:

- Внася проекта на Областната стратегия за развитие на социалните услуги за обсъждане, съгласуване и за приемане от Областния съвет за развитие;
- Подпомага общините на територията на областта при разработването на общинските планове за развитие на социалните услуги;
- Подпомага РДСП и кметовете на общини в изготвянето на годишен план за изпълнение на областната стратегия за развитие на социалните услуги.

³ Закон за администрацията и Устройствен правилник на областните администрации

- Внася годишния план за изпълнение на стратегията за одобрение в Областния съвет за развитие;
- Координира подготовката на проектни предложения за финансиране в съответствие с областната стратегия за развитие на социалните услуги;
- Съвместно с РДСП Перник подпомага развитието на услуги в общността на междуобщинско и областно ниво, насочени към подкрепа за интегритета на семейства и общности и предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи; съдейства на общините за развитие на политики и услуги, насочени към намаляване на дела на хората, настанени в специализирани институции;
- Създава необходимите условия, координира, контролира и сътрудничи с всички заинтересовани страни, за да се повиши ефикасността на услугите и да се осигурят равни възможности на достъп на ползвателите до тях чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

Освен областния управител еднолично и подпомаган от съответната специализирана администрация, функции във връзка с управлението на областното развитие има Областният съвет за развитие, който е колективен междуправителен орган, председателстван от областния управител.

Областният съвет за развитие на област Перник е колективен междуправителен орган, председателстван от областния управител, който също носи определени отговорности за развитието на социалните и междусекторните услуги на територията на областта:

- Обсъжда и приема Областната стратегия за развитие на социалните услуги;
- Прави предложения за сключване на споразумения за сътрудничество между съседни общини за осъществяване на съвместни дейности в изпълнение на дейностите, заложи в стратегията;
- Отговаря за развитието на социалните и междусекторните услуги на територията на областта; оценява инициативите на общините и на юридически лица с нестопанска цел, свързани със стратегията;
- Оценява инициативите на общините и на юридически лица с нестопанска цел, свързани със стратегията;
- Обсъжда и предлага инициативи и схеми за ресурсно осигуряване при изпълнението на областната стратегия за развитие, включително за финансиране на общински проекти;
- Приема годишната оценка за изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги, разглежда предложенията и одобрява годишен план за изпълнението ѝ на базата на заложените приоритети и цели на стратегията и на актуализираната оценка на нуждите на групите в риск.

Освен това, Областният съвет за развитие текущо получава информация за всички проекти, с които се кандидатства за финансиране на дейности по изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги. Съветът изслушва докладите на определените като ключови участници в изпълнението на стратегията за извършеното, за срещнатите трудности и проблеми, обсъжда представените предложения на общините за развитие на документа. По този начин ще се постигне успешно координиране на секторни политики, областни стратегии и общински планове и програми и ефективно използване на средствата по Оперативните програми.

6.1.2 РДСП и ДСП

Регионалните дирекции за социално подпомагане като териториални поделения на АСП в областните административни центрове провеждат държавната социална политика на ниво област, а Дирекциите "Социално подпомагане" на територията на всяка община по отношение

на закрила на детето; рехабилитация и социална интеграция на хората с увреждания и проучване на потребностите на населението в областта и в общините от социални помощи и социални услуги.

Ролята на РДСП – Перник в изпълнението на Областната стратегия включва:

- Изготвя съвместно с общините годишен план за изпълнение на Областната стратегия за развитие на социални услуги;
- Поема оперативната и техническа координация на изпълнението на Стратегията с подкрепата на областна администрация и общините;
- Изготвя становища и прави предложения до АСП за откриване и закриване на социални услуги, в съответствие с планираните дейности в стратегията;
- Събира и актуализира база данни с резултатите от предоставяните социални услуги и следи за изпълнението на индикаторите за оценка на стратегията;
- Сътрудничи с областната и общинските администрации и с неправителствени организации при осъществяването на планираните дейности в стратегията;
- Осигурява методическа подкрепа на персонала на социалните услуги, планира програми за професионално развитие и квалификация и системен контрол върху предоставянето на социалните услуги, планирани в стратегията;
- РДСП отговаря за подготовката на планове за закриване/трансформиране на СИ и тяхното изпълнение; РДСП носи отговорност за реформирането и реструктурирането на специализираните институции в област Перник;
- Управлява Регионалния център за развитие на човешките ресурси в област Перник.

Роля и отговорности на Дирекциите социално подпомагане:

ДСП – Перник, Радомир и Трън (заедно с отделите си по Социална закрила и Закрила на детето в останалите общини) носят отговорност и изпълняват конкретни задачи при реализирането на Областната стратегия за развитие на социалните услуги:

- Правят предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги в съответната община;
- Правят предложения до РДСП - Перник за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в стратегията;
- ДСП и ОЗД управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в специализирани институции;
- Осъществяват сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с областната стратегия и предвидените дейности в нея;
- Събират и актуализират данни на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги;
- ОЗД подпомага интегрирането на деца в ДМСГД и ДДЛРГ в детски ясли, детски градини и предучилищно образование; съвместно с мрежата от ЦОП в общините ОЗД работят за изграждане на връзки между децата, настанени в СИ и семейството им; провежда дейности за изграждане на родителски капацитет, за задържане и реинтеграция на децата в училище и за превенция на рисково поведение.

Предвид основните си функции, РДСП и ДСП (с отделите си по Социална закрила и Закрила на детето) имат отношение към всички заложили цели в Областната стратегия за развитие на социалните услуги и това са задачи свързани с:

- идентифициране и насочване на случаи към социални и здравни услуги за ранна превенция; подкрепа на семейства в риск от изоставяне на дете;

- насочване на семействата на деца с увреждания към дневни центрове и детски градини за получаване на гъвкава грижа;
- насочване на семействата с увредени деца за ранна диагностика и навременна интервенция на увреждането;
- работа по изграждане на връзка между децата, настанени в СИ и биологично или разширено семейство; реинтеграцията на деца в семейна среда;
- методическа подкрепа и съдействие на ЦОП за формиране на мобилни екипи;
- планиране (съвместно с Дирекция Бюро по труда) мерки за професионално ориентиране и трудова интеграция на младежи, предстоящи да напуснат СИ;
- консултиране и насочване на семейства с деца в риск към социални услуги;
- ДСП пряко отговарят за преструктурирането и реформирането на СИ за деца и за лица с увреждания;
- подпомагат изграждането на алтернативни социални услуги;
- подпомагат общините при идентифициране на нуждаещите се стари хора от услуги в общността и други.

Същевременно взаимодействието на АСП с МТСП се определя като фактор за гарантиране на устойчивостта на изпълнението на областната стратегия чрез практическите възможности за осигуряване на средства за предоставяне на услуги като държавно-делегирана дейност.

6.1.3 Общини

Общините отговарят за цялостното изпълнение на областната Стратегия за развитие на социалните услуги на тяхната територия. За тази цел те разработват, приемат и прилагат Общински стратегии за развитие на социалните услуги (2010-2015), чрез които на територията на всяка община ще се реализира Областната стратегия за развитие на социалните услуги. Общините разработват, приемат и осъществяват годишни планове за действие. Нормативно е установено, че местното самоуправление се осъществява от Общинския съвет, а местната изпълнителна дейност - от кмета и общинската администрация. Така или иначе, в своята съвкупност те заедно осъществяват местната власт.

Местните власти разработват и изпълняват **интегрирани политики за развитие** на хората в риск на тяхната територия като комбинират ресурсите и координират дейностите в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водени от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общините са доставчик на социални услуги. Общините развиват интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора. Общините осъществяват годишен мониторинг и оценка на изпълнението на социалната услуга и оценка на нуждите на групите в риск.

Общините се ангажират да предоставят за сведение на Областния съвет за развитие всички проекти, с които се кандидатства за финансиране на дейности по изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги. Определените като ключови участници в изпълнението на стратегията докладват поне веднъж годишно на заседание на Областния съвет за развитие за извършеното, за трудностите, които срещат, както и да правят предложения за подобряване на Стратегията.

Роля и отговорности на **Общинския съвет**:

- Обсъжда и приема Общинска стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ по предложение на кмета на общината;
- Одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги по предложение на кмета на общината;

- Съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и планирани в Областната стратегия.
- Взема решения, свързани с развитие на СУ на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).

Решение за развиване на конкретна социална услуга се взема от Общинския съвет, като преди това е било разгледано в съответната постоянна комисия и консултирано по въпросите, свързани с финансирането. Предложението се внася от кмета или от общинските съветници.

Ролята на кмета на общината е ключова за цялостното изпълнение на Областната стратегия за социалните услуги на общинско ниво. Кметът на общината:

- организира изработването на общинските програми и планове за развитие на социални услуги на територията на общината и на програмата за реализацията му и след съгласуване с Обществения съвет по социално подпомагане ги внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;
- организира разработването на общинските секторни политики и – след гласуването в Общинския съвет – организира цялостното им изпълнение. Кметът и общинската администрация осъществяват съгласуването на дейностите за развитие на социалните услуги с общите хоризонтални мерки за социално включване;
- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги;
- след съгласуване с Обществения съвет представя годишен и заключителен доклад за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги за одобряване от Общинския съвет;
- участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на общинския план за развитие на социалните услуги като част от Областната стратегия;
- търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния общински компонент на областната стратегия.

Общественият съвет по социално подпомагане и услуги е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги с цел реализиране на социалната политика в конкретната общината. Неговата роля в изпълнението на стратегията е свързана с:

- обсъждане на областната стратегия и включения в нея общински компонент,
- осъществяване на обществен контрол върху развитието на социалните услуги и инициативи, съобразно стратегията;
- стимулиране на партньорството между местната власт и доставчиците на социални услуги за реализиране на планираните дейности на територията на общината.

Местните власти носят конкретни отговорности също за инициирането и изпълнението на хоризонталните политики и мерки за социално включване. В този контекст, общините поемат и основната отговорност за изпълнението на мерки за социално включване, предвидени в Стратегията, например:

- Координират и инициират развитието на програми за повишаване на родителския капацитет, задържане на децата в училище, повишаване на качеството на образование и превенция на рисково поведение на деца съвместно с училищата и центровете за обществена подкрепа;
- Отговарят и осигуряват условия за обхващане на всички деца на територията на общините в подготвителни групи и класове, гарантират спазването на задължителното

изискване за записване на ученици в първи клас след завършена предучилищна подготовка в общинските училища;

- Координират и инициират развитието на програми в училищата за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи, както и за наваксване на образователни пропуски;
- Развиват смесени социално образователни услуги в Центровете за обществена подкрепа за превенция на отпадането и задържане на децата в училище;
- Развиват интегрирана политика за подкрепа на хората в пенсионна възраст чрез комбиниране на ресурсите на Домашен социален патронаж, националните и оперативните програми за предоставяне на грижи в домашна среда и за осигуряване на заетост (НПСПОЗ), клубовете на пенсионера и читалища. Разширяват функциите на патронажа и развиват мобилни екипи за предоставяне на домашни грижи;
- Съдействат за изграждането и работата на Центровете за развитие на уязвими общности със специален фокус върху ромското население;
- Осигуряват условия за посещаване в масови детски градини и училища на деца с увреждания, включително с осигуряване на транспорт и на достъпна среда.

6.1.4 Държавна агенция за закрила на детето

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Перник е важен инструмент в реализацията на националните приоритети за закрила на детето и за социално включване на семейства и общности в риск. В този контекст Държавната агенция за закрила на детето оказва съществена подкрепа на заинтересованите страни в реализацията на заложените приоритети и цели на стратегията. По-конкретно ролята на ДАЗД включва:

- Отговаря и за реформирането на специализираните институции за деца;
- Оказва методическа помощ на Областна управа, местни власти и общинска администрация, юридически и физически лица, осъществяващи дейности по закрила на детето и на други държавни органи за реализиране и оценка на техните дейности при осъществяване на планираните социални услуги в областната стратегия за децата;
- Издава лицензи на доставчиците на новоразкрити социални услуги за деца;
- Контролира стандартите и критериите за качество на социалните услуги за деца и семейства.

6.1.5 РИО на МОМН

Регионалният инспекторат по образованието на МОМН Перник отговаря съвместно с РДСП за координирането и изпълнение на дейностите от стратегията, свързани с образованието, като осигуряване на достъп до качествено образование на деца и ученици, реинтеграция в системата на образование на необхванати, отпаднали и нередовно посещаващи училище ученици, интегриране в системата на образование на децата с увреждания, отглеждани в семействата и от СИ, и контролира дейностите, свързани с насочване на деца със специални образователни потребности, осигуряване на учители за ресурсно подпомагане на децата с увреждания и пр. Важна роля в реализацията на мерките в сферата на образованието, заложен в Стратегията, изпълняват и **Екипът за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОМН**, както и **Ресурсният център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности – РЦПНОВДУСОП** за област Перник.

Конкретните отговорности и роля на **РИО на МОМН** са:

- Носи отговорност за интегриране в системата на образование на децата с увреждания отглеждани в семействата;
- Съдейства на училищата за насочване на нередовно посещаващи училище ученици и деца с рисково поведение към отделите за закрила на детето и ЦОП;
- Осигурява методическо ръководство и насърчава училищата за развитие на дейности съвместно с ЦОП и НПО за повишаване на мотивацията на учениците за задържане в училище и за запълване на свободното им време според индивидуалните им интереси; програми и проекти за превенция на рисковото поведение на деца; за реинтеграция в системата на образование на отпаднали деца, за задържането им в училище чрез участие в извънкласни дейности според индивидуалните им интереси и за наваксване на образователни пропуски;
- Осигурява контрол върху обхващането на всички деца на територията на област Перник в предучилищна подготовка и възпитание; върху редовното посещение на ученици в училище и записването на ученици в учебни заведения на територията на общината, в която живеят семействата им;
- Съдейства за извеждането на деца от помощни училища в масови училища и за осигуряването на условия съвместно с училищата за наваксване на образователните пропуски и интегрирането им с връстниците им (оценка на образователното ниво и на нуждите, изготвяне на индивидуална програма за обучение, осигуряване на допълнителни часове за компенсиране на разлики в нивото, участие в дейности за запълване на свободното време и социализация).

РИО на МОМН активно си взаимодейства с местната власт, институциите от други сектори (като системата на здравеопазването, социалните услуги и заетостта) и гражданските организации при прилагането на областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник. РИО оказва съдействие на създадените Центрове за развитие на ромските общности и НПО при изпълнението на проекти за подобряване на образователното ниво на ромската общност. Съвместно с РДСП, ДБТ и директори на училища планира програми за вечерно и професионално обучение за младежи и възрастни с основно и по-ниско образование.

Екипът за комплексно педагогическо оценяване (ЕКПО) към РИО на МОМН:

- изготвя първична оценка на децата със специални образователни потребности (СОП), предварително консултирана от лекар специалист;
- насочва децата към подходяща форма на обучение;
- оказва съдействие за извеждане на деца от помощните училища като изготвя оценка за образователните им потребности.

Ресурсният център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности – РЦПИОВДУСОП за област Перник е извънучилищно педагогическо учреждение със следните задачи:

- осъществява дейности по провеждане на държавната политика за интегрирано и включващо образование и изпълнява консултативни, образователно-възпитателни, рехабилитационни и координиращи функции;
- координира и осигурява условия (съвместно с общообразователните училища) за интегрираното обучение на деца със СОП, чрез изработване на индивидуални образователни програми, осигуряване на ресурсни учители и други специалисти.

6.1.6 Регионален център по здравеопазване

Държавната здравна политика на територията на област Перник се осъществява и организира от Регионален център по здравеопазване (РЦЗ) и Регионален съвет по здравеопазване. Тяхната роля е свързана с:

- Координацията и изпълнението на хоризонтални здравни мерки, за осигуряване на достъп до качествена здравна грижа за цялото население, включително за хората в риск;
- Създаване на база данни за здравни специалисти в помощ на хора с увреждания и хора със зависимости, която се използва от ДСП за насочване и консултиране на клиенти в риск;
- взаимодействие с местната власт и с други институции за методическо ръководство, инициране и реализация на смесени медико-социални услуги, предвидени в областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник;

Конкретните им отговорности са насочени към: здравна профилактика на майчинството/бременността с фокус нежелана и рискова бременност; медицинска рехабилитация за деца и възрастни с увреждания и подкрепа за техните семейства; разработване на здравно-социални програми за семейно планиране; качествена здравна грижа в домовете за деца и хора с увреждания и стари хора.

6.1.7 Дирекция Бюро по труда

Дирекция Бюро по труда в област Перник участва в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (лица с увреждания, младежи напускащи специализирани институции, младежи, отпаднали от училище, трайно безработни, със специално внимание към безработните от обособените ромски общности) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск (на деца, настанени в СИ, деца и възрастни с увреждания, живеещи в семейна среда).

Основната роля на ДБТ по изпълнението на стратегията включва:

- Участие в разработването на областни и местни програми за заетост и за обучение на рискови групи;
- Консултиране на младежи, напускащи и напуснали институции с цел професионално ориентиране, повишаване на квалификацията и посредничество при намиране на работа;
- Разработване на мерки и програми съвместно с общините за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания и на роми, живеещи в затворени етнически общности;
- Участие в разработването на програми за обучение и пренасочване на персонал от СИ;
- Посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа;
- Съвместни дейности с институциите от други сектори (системата на здравеопазването, образованието и социалните услуги, териториалните органи на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление, ръководствата на регионалните структури на представителните организации на работниците, служителите и на работодателите, НПО) при прилагането на областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник.

6.1.8 Неправителствени организации

Важна роля в изпълнението на стратегията играят НПО – част от тях участват в предоставянето на социални услуги като преки доставчици, други допринасят за прилагането на принципите и философията на Стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск в

област Перник. С активното участие на НПО в процеса ще се подобри развитието на съществуващите услуги, застъпничество, обучение, партниране в управление на услуги. Съществуващите местни НПО имат съществен принос при изпълнението на разработената стратегия за социални услуги. Тяхната роля се заключава в:

- Съвместно с общините, ДСП и граждани разработват интегрирани политики и мерки за социално включване, в съответствие с мерките в стратегията;
- Участват във формулирането и изпълнението на хоризонтални мерки и политики за социално включване като партньори на общините и/или водещи организации за проектите;
- Предоставят социални, здравни и образователни услуги на територията на общините и областта за хора в риск;
- Подпомагат училищата, ЦОП и СИ при работа със семейството и с деца за изграждане на умения за самостоятелен живот и индивидуално развитие, задържане в училище, превенция на рисково поведение и зависимости.

НПО участват в актуализирането на Стратегията, в изготвянето на годишен план за действие и в осъществяването на мониторинг и оценка на изпълнението ѝ като подпомагат събирането на данни и оценката на потребностите на крайните потребители.

6.2 Механизми на партньорството

Ефективното междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество ще допринесе за изграждане на оптимална мрежа от социални услуги в област Перник, която да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи и инструменти за максимално оползотворяване на наличните ресурси. Изграждането на механизми на партньорство е определено като приоритетно направление в Областната стратегия със следните цели и задачи:

Обща цел 5. Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество, чрез:

- **Конкретна цел 5.1.** Да се стимулира междуобщинското партньорство в социалните услуги;
- **Конкретна цел 5.2.** Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

При изпълнението на Стратегията са заложили конкретни дейности за развиване и апробиране на механизми за осъществяване на планираните смесени услуги и съвместни дейности между общини и сектори в решаването на проблемите на рисковите групи. В плана за първата година на стратегията е предвиден консултативен процес на две нива – политическо и експертно – за разработване на модели и процедури на взаимодействие между ангажираните заинтересовани страни.

В област Перник ще бъдат използвани разнообразни инструменти за сътрудничество като:

- Споразумения за съвместна работа за инициране /изпълнение на общи дейности, междуобщински и смесени услуги – определят се рамкови правила и области на съвместна работа; формализират се и се издигат на по-високо ниво традиционно добри взаимоотношения;
- Партньорства – съвместни действия в определени от споразумението насоки за съвместна работа;
- Сътрудничество със ЗМО в дейностите за мониторинг и оценка на Стратегията;
- Граждански/обществени съвети с постоянно действие;
- Съвместно разработване на Общински планове за развитие, бюджета на общината, други стратегии, концепции и други;

- Обществени форуми – с периодично действие и вземане на консенсус и конференции с консенсус;
- Отворени работни групи с участие на всички заинтересовани страни и участие на експерти в съвместни работни групи, комисии и екипи;
- Провеждане всяка година на срещи и обменни посещения между съседни общини за обмен на информация за групи в риск, обсъждане и планиране на съвместни дейности и проекти за подкрепа на целевите групи. Междуобщинските срещи са с участието на всички заинтересовани институции, в чиито компетенции попадат групите в риск (като ДСП, ДБТ, доставчици на социални и здравни услуги, училища, НПО и др.);
- Планиране и изпълнение на съвместни проекти с допълване на наличните ресурси на съседни общини за изпълнение на Областната стратегия на областно и общинско ниво;
- Съвместно развитие на мобилни екипи за осигуряване на подкрепа на хора с увреждания и самотни стари хора в изолирани населени места;
- Разработване на междуобщински и междусекторни проекти за подкрепа на групите в риск - решаването на проблемите на тези групи често изисква комбиниране на ресурсите на местно ниво и участието на всички заинтересовани страни.

Развитието на партньорствата между общини и сектори, изграждането на мрежи на областно и местно ниво ще способства за съчетаването на наличните и потенциалните ресурси, допълването и съгласуването на дейностите на ангажираните институции от различните сектори с фокус потребителите на услуги, уязвимите общности и групи.

7 Ресурси

7.1 Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

Областната стратегия предвижда конкретни мерки за обезпечаване на дейностите с необходимия персонал със съответната квалификация и умения, в които се разглежда развитието на човешките ресурси на всички етапи на изпълнението – от административния и организационен капацитет за инициране на интервенции/ планиране на разкриването на нови услуги, вкл. финансово осигуряване и привличане на средства, до предоставянето на социални услуги (администриране и обслужване на клиентите) и изпълнението на конкретни мерки и дейности за решаване на социалните проблеми на рисковите групи. В отговор на идентифицираните потребности за изграждане на капацитет са формулирани целите на **приоритетно направление 4: Развитие на човешките ресурси в област Перник.**

Обща цел 4. Да се гарантира качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на областно и общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги, чрез:

- **Специфична цел 4.1.** Да се създаде Регионален ресурсен център за развитие на човешките ресурси в област Перник;
- **Специфична цел 4.2.** Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на областно и общинско ниво за прилагане на интегрирана грижа и политики към хора и групи в неравностойно положение;
- **Специфична цел 4.3.** Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;

- **Специфична цел 4.4.** Да се осигури системен контрол върху качеството на предоставяните социални услуги.

7.1.1 Създаване на Регионален ресурсен център – Перник за развитие на човешките ресурси

Специфична цел 4.1. Да се създаде Регионален ресурсен център за развитие на човешките ресурси в област Перник

Мярка 4.1.1. Изграждане на местен капацитет за подкрепа на развитието на човешките ресурси в област Перник

Дейност 4.1.1.1. Създаване и организационно консолидиране на Регионален ресурсен център за развитие на човешките ресурси към РДСП Перник.

За създаването на Регионалния ресурсен център ще се използват предстоящи възможности за финансиране по Оперативните програми за развитие на човешките ресурси и с техническата подкрепа на ТЗ към УНИЦЕФ. Ресурсният център ще подпомогне работата на заетите в сферата на социалните услуги: ДСП; общински администрации; доставчици на социални услуги; НПО; работещи в социални, здравни, образователни и детски заведения и други, които имат отношение. Организационното изграждане на Ресурсния център към РДСП-Перник включва следните основни дейности:

- Подготовка на длъжностни характеристики и административни регулации;
- Подбор на екип и осигуряване на адекватен брой служители (не по-малко от 3-ма души);
- Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики за екипа на Регионалния ресурсен център в сферата на: (1) обучителните дейности – проучване на обучителните нужди, организиране на обучения, консултиране и пр. (2) консултиране и методическа помощ за предоставяне на социални услуги.

Устойчивостта на Ресурсния център ще се осигури чрез:

- Разкриване на възможности за самофинансиране и подкрепа по различни общински програми и междуобщинско партньорство;
- Доизграждане на Ресурсния център чрез разширяване на дейностите му, като се търси финансиране от различни програми - национални и международни.

Дейност 4.1.1.2. Изпълнение на дейностите на Ресурсния център, които включват:

- Обучение и консултации – идентифициране на нуждите от обучение, провеждане на обучения за повишаване на професионалната квалификация на работещите в сферата на социалните услуги от различни организации;
- Методическа подкрепа и предоставяне на актуална информация, свързана със социалните услуги; Участие в работните групи за методическа подкрепа при актуализирането на плановете за реформиране, реструктуриране или закриване на специализираните институции в съответствие с приоритетите и мерките на настоящата стратегия;
- Техническа помощ и подкрепа при изграждане и утвърждаване на междуобщинското и междусекторното партньорство, както и при работата в мрежа;
- Подкрепа при разработването на проектни предложения и управляване на проекти в социалната сфера;
- Съдействие и подкрепа на Звеното за мониторинг и оценка (*описано в параграф 5. на Стратегията*) в дейностите за подобряване и актуализация на Стратегията в съответствие със заключенията и препоръките от мониторинга и оценката, както и с настъпилите промени в социалната среда.

7.1.2 Изграждане на административен и организационен капацитет

Специфична цел 4.2. Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на областно и общинско ниво за прилагане на интегрирана грижа и политики към хора и групи в неравностойно положение.

Мярка 4.2.1. Изграждане на капацитет за управление на социалните услуги

Дейност 4.2.1.1. Обучения и консултиране за изграждане на умения за ефективно управление на социални услуги в общините и външните доставчици на социални услуги: 1) за инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги; 2) умения за администриране на социални услуги – като държавно делегирана дейност на общините или на външни доставчици; 3) умения и нагласи за контрактиране на социални услуги към външни доставчици

Дейност 4.2.1.2. Обучения за развитие на капацитета на ДСП и отделите по места:

- Обучения за повишаване на уменията на експертите от ДСП за методическа подкрепа на услугите;
- Специализирани модули за повишаване на компетентността на специалистите в отделите във връзка с прилагането на нормативната уредба и добрите практики за организиране и управление на социални услуги;
- Повишаване на ефективността при предоставянето на методическа подкрепа във връзка с планирането, организирането и управлението на социалните услуги на територията на общините.

Дейност 4.2.1.3. Осъществяване на поредица от базисни и надграждащи обучителни модули за ръководните екипи на социалните услуги с цел развитие на административния и управленски капацитет, допълнителна квалификация/опит и подобряване на вътрешния мениджмънт на социалните услуги в област Перник по отношение на:

- анализ на потребностите от специалисти и поддържащ персонал, дизайн/развитие на длъжностните и функционалните характеристики на персонала;
- подбор и освобождаване на персонал, ориентиране към обучение/преобучение;
- ефективно планиране на работните задачи и дейностите по предоставяне на услугите, съобразно потребностите от развитие на предлаганите социални услуги;
- въвеждане на иновативни практики за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по случаи за удовлетворяване на потребностите на клиентите;
- добро управление и задържане на специалисти и на помощния персонал и осигуряване на тяхното непрекъснато развитие;
- стимулиране на работата в екип и работата в разширени/мултидисциплинарни екипи.

Дейност 4.2.1.4. Обучение (най-малко веднъж годишно) и периодични консултации на ръководните екипи на доставчиците по планиране, осигуряване и ефективното управление на финансовите средства и ресурсите.

Мярка 4.2.2. Адекватно ресурсно обезпечаване на развитието на отделите, ангажирани с администрирането и управлението и развитието на социалните услуги на територията на всяка от общините от област Перник.

Дейност 4.2.2.1. Осигуряване на адекватен брой служители в отделите, ангажирани с разкриването и управлението на социалните услуги на територията на всяка община

Дейност 4.2.2.2. Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие на капацитета на екипите в отделите, ангажирани с

управлението на социалните услуги и на доставчиците, които да повишават компетентността на служителите за:

- изследване на потребностите, планиране на вида и обхвата на услуги по превенция на рисковите фактори и услуги за целевите групи в риск;
- реформиране и реструктуриране или закриване на съществуващи социални услуги, в съответствие с приоритетите и мерките на настоящата стратегия;
- финансово планиране и ефективно управление на ресурсите;
- познаване и прилагане на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България.

Мярка 4.2.3. Изграждане на умения за мониторинг и оценка

Дейност 4.2.3.1. Обучения на екипите (основен и разширен) на създаденото Звено за мониторинг и оценка (ЗМО), които включват следните модули:

- базисни познания за мониторинг и оценка;
- умения за планиране, изпълнение и координиране на дейности по мониторинг и оценка;
- формулиране на индикатори;
- систематизиране и анализ на данни по определени индикатори.

Дейност 4.2.3.2. Обучение чрез практика, консултиране и развиване на практически умения за мониторинг:

- подходи и умения за изграждане на мрежа на местно ниво;
- методи за събиране на теренна информация;
- събиране на данни по определени индикатори;
- консултации и практическо обучение при разработването на аналитични доклади, формулиране на предложения и препоръки към стратегията.

Мярка 4.2.4. Изграждане на умения на общинско и областно ниво за усвояване на структурни фондове с цел:

- ефективно използване на възможностите за финансиране от Структурните фондове на ЕС;
- капацитет за усвояване на средства от различни национални и донорски програми.

В обученията ще участват за представители на общините, екипите, управляващи социалните услуги в общините, ДСП и ОЗД, външни доставчици и партньори.

Дейност 4.2.4.1. Обучения и информационни срещи за запознаване, разбиране и ефективно използване на възможностите на финансовите инструменти от национално финансиране и Структурните фондове на ЕС

Дейност 4.2.4.2. Осигуряване на поредица от базисни и надграждащи обучения за придобиване и надграждане на уменията за разработване и подготовка на проектни предложения:

- основни умения за трансформиране на проблемите в цели за постигане на промяна; подбор на специфични дейности и методи за интервенция, които осигуряват постигане на целите; планиране на необходимите финансови, човешки и материални ресурси за осъществяване на проекта;
- дефиниране на индикатори за проследяване на резултатите; планиране на мерки за осигуряване на качество на предоставените услуги, равен достъп и активно участие на потребителите в развитието и контрола по предоставяне на услугите; планиране на мерки и дейности за осигуряване на устойчивост и др.

Дейност 4.2.4.3. Развитие на компетенциите за управление на проекти:

- ефективно изпълнение на планираните проектни дейности; добро управление на наличните ресурси; стимулиране на участието на всички заинтересовани страни;
- документиране и популяризиране на успешните практики и резултати от реализацията на проекта; дейности за осигуряване на устойчивост на промяната и др.

Мярка 4.2.5. Формиране на умения за изграждане на партньорства

В Стратегията са предвидени конкретни мерки за изграждане на познания, умения и нагласи, необходими за осъществяването на целите и дейностите по **приоритетно направление 6: Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги.**

Дейност 4.2.5.1. Обучения за изграждане на ефективни партньорства, умения и нагласи за развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги

Дейност 4.2.5.2. Предоставяне на консултации, фасилитация, обучителни модули и обучения през практика за междуобщинско и междусекторно взаимодействие:

- Ефективно взаимодействие между общинска администрация, ДСП и НПО;
- Механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор за областната стратегия; Умения за мобилизиране на потенциала на НПО за управление и предоставяне на социалните услуги, инициране и изпълнение на мерки за социално включване на общинско и областно ниво;
- Обучения и консултиране за подобряване на условията за включване на НПО като външни доставчици на услуги.

Дейност 4.2.5.3. Подкрепа при провеждане на срещи и дискусии със заинтересованите страни на общинско и/или областно ниво за:

- Адаптиране на общинските планове за развитие на социалните услуги към приоритетите, целите и принципите на Областната стратегия;
- Осъществяване на информационни срещи и консултации между представители на общински съвет, общинска администрация, доставчици и други представители на общността - НПО, граждани, най-малко 2 пъти годишно при планиране на развитието на социалните услуги и отчитане на резултатите от дейностите по предоставяне на услугите; споделяне на опит и добри практики и др.

7.1.3 Развитие на капацитета за предоставяне на социални услуги

Специфична цел 4.3. Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти

Мярка 4.3.1. Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги

Дейност 4.3.1.1. Организиране и провеждане на специализирани обучения и курсове за квалификация и преквалификация за персонала в съществуващите социални услуги (със и без откъсване от работната среда. Планират се поредица от обучения за специалистите - социални работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др., както и за помощния персонал, ангажиран в директното предоставяне на социалните услуги, които да осигурят:

- Обогащане на знанията и опита им за ефективна работа по случай, свързана с индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента;

- осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга;
- оценка на въздействието на услугата, документиране на добрите практики в работата по случай и др.

Дейност 4.3.1.2. Развитие и насърчаване на доброволчески практики - осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно и регионално ниво.

Дейност 4.3.1.3. Подкрепа и осигуряване на равен достъп до информация, консултации и обучения на ръководния, специализирания и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на социални услуги на територията на общините и областта, чрез уебстраниците на общините, ДСП, РДСП и други информационни канали.

Дейност 4.3.1.4. Провеждане на обучения, които да осигурят усвояване на специфични нови умения за планиране на професионалното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции.

Мярка 4.3.2. Преквалификация за персонала на трансформираните и/или закривани социални услуги и СИ

Дейност 4.3.2.1. Оценка на нуждите от обучение – екипна и индивидуална за персонала на социалните услуги, които подлежат на трансформиране /закриване. Препоръките от оценката са съобразени и с нуждите от персонал в новите планирани/разкривани социални услуги в съответната община/ район.

Дейност 4.3.2.2. Провеждане на обучения, в съответствие с оценката от обучителните нужди които да осигурят професионална подготовка и адаптация на персонала след пренасочването към новата услуга.

Мярка 4.3.3. Осигуряване на капацитет за иновативните услуги и мерки, развитие на нов тип професионални умения и опит.

Дейност 4.3.3.1. Организиране на поредица от въвеждащи и надграждащи обучения за професионалистите, които ще бъдат ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, за да се придобият нов тип управленски умения и практика за:

- създаване на методологии за новите услуги; организация на работата по предоставяне на новите услуги;
- изграждане на програми за популяризиране на услугите и спечелване на доверието на клиентите;
- развитие на междуинституционалното сътрудничество, както и привличане на представители на заинтересованите страни - граждани, НПО и пр. в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на новите услуги.

Дейност 4.3.3.2. Организиране на обучения, семинари и конференции за обмяна на опит и добри практики, осигуряващи развитие на професионалните компетенции за създаване и прилагане на ефективни системи за управление на човешките ресурси, които представляват съвкупност от:

- Процедури за подбор на персонал за новите услуги, съобразно предварително изяснени длъжностни и функционални характеристики за специалистите и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на услугата;
- Дейности за привличане на специалисти чрез контрактиране с други доставчици на социални услуги/или с НПО, в рамките на съществуващи или новосъздадени

партньорски взаимодействия на местно и регионално ниво, с цел по-ефективно и гъвкаво използване на съществуващия набор от специалисти в общините и в областта или с цел оптимизиране на разходите за високо квалифициран персонал.

Мярка 4.3.4. Въвеждане на ефективни системи на контрол върху качеството и за супервизия в социалните услуги

Дейност 4.3.4.1. Консултиране и подкрепа за изграждане на системи на супервизия на персонала на социалните услуги

Дейност 4.3.4.2. Обучение за провеждане на супервизия, изработване и разпространение на обучителни материали – наръчници и програми.

Дейност 4.3.4.3. Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/стажантски програми и др. тип дейности, осигуряващи обмен на опит и професионално развитие на управленския екип на доставчиците.

7.2 Необходими средства за финансиране на социалните услуги в област Перник

За финансиране на дейностите за реализация на Стратегията за периода 2010 г. – 2015 г. по години са нужни средствата, посочени в таблица 1. При тяхното определяне са отчетени включените в РМС 937 от 8.12.2009 г. дейности, разглеждани като държавно делегирани и местни дейности по функция 5 „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”. Наред с това са отчетени и такива социални услуги като „приемна грижа”, за която все още няма утвърден финансов стандарт, както и предоставяните услуги по програма „Асистенти за хора с увреждания”, която действа вече редица години, но се утвърждава по отделни години с годишна заповед, като се отчитат и възможностите за финансиране по ОП „Развитие на човешките ресурси”. При разчета на необходимите средства се отчита фактът, че страната се намира в сериозна финансова, в т.ч. и бюджетна криза, поради което за развитието на социалните услуги, където за финансиране на държавно делегираните дейности водеща е ролята на държавния бюджет, е заложена достатъчно песимистична прогноза.

Като база за извършване на прогнозата за текущата издръжка са използвани действащите единни финансови стандарти, утвърдени с РМС 29 от 23.01.2009 г. за 2009 г., както и утвърдени с РМС 937 от 8.12.2009 г. за 2010 и последващите години. С оглед на посочената кризисна ситуация разходните равнища за социалните услуги за 2011 г. са оставени на равнището на 2009 г. Увеличение на финансовите стандарти са предвидени за следващите години, както следва: за 2012 г. с 5%, за 2013 г. с 10%, за 2014 г. с 14% и за 2015 г. с 19% спрямо определената за базова 2011 година. Това е достатъчно песимистична прогноза, тъй като посочените равнища са в рамките на допустимата инфлация в годишно измерение, която може да се очертае след излизане на страната от рецесията.

При определяне на източниците на финансиране се дава приоритет на делегирането от държавата средства за общините, които са призвани да предоставят социалните услуги съобразно местните потребности. При осъществяване на по-сериозни стъпки в сферата на финансовата децентрализация може да се очаква постигането на по-голяма финансова самостоятелност на общините. Но даже и да се реализира подобна дълги години отлагана реформа, не може а се очаква значителна промяна в нагласата на общините по отношение на необходимото финансиране за социалните услуги в своите общности, поне в рамките на периода на действие на настоящата стратегия. Ето защо се очаква плавно покачване на местните разходи за социални дейности в абсолютна стойност при запазване на водещата роля на държавно делегираните средства в структурно отношение (таблица 6).

**Средства, необходими за финансиране на социалния сектор в област Перник за периода
2010 г. – 2015 г. (лв.)**

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015
За издръжка	5217006	6347964	8524370	9776774	10827601	11616623
За капиталови разходи	1190000	2466000	2370000	2705000	1856000	1667000
Общо средства	6407006	8813964	10894370	12481774	12683601	13283623

Наред с това съществуващите сега утвърдени нормативно (по списък) социални услуги (заведения) в близко бъдеще трябва да се променят както по състав, така и по критерии за определяне на конкретния размер на отпусканото финансиране за тяхната издръжка. Първата важна стъпка в това направление би трябвало да стане с приемането на обсъждания понастоящем минимален пакет от социални услуги с всеобщ достъп, с което би трябвало да се промени конфигурацията на социалните услуги, предоставяни от общините. Промяната се изразява в разширяването на номенклатурата от нови услуги, които общините ще трябва да осигуряват на своите общности при осигуряване на съответното финансиране. Освен това трябва да се има предвид, че използването на капацитета (на заведенията) като база за определяне на размера на годишното финансиране чрез единен финансов стандарт и сега не е удачно за една част социалните услуги (особено за услугите в общността). В този смисъл трябва да се започне сериозна работа в посока на намирането на адекватни критерии за определяне на единните финансови стандарти, както и на финансирането на социалните услуги (заведения) в променящата се социална среда, когато потребностите на населението от социални услуги ще започне да се насища и намалява по отношение на едни и утвърждаването на други.

Това ще окаже определена модификация на начина на финансиране и определяне на конкретния размер на финансовите средства за конкретните услуги през прогнозния период. Поради високата степен на неопределеност на очакваните последици, и преди всичко утвърждаването на нов модел на финансиране чрез използването на различни критерии при изграждане на финансовите стандарти за някои социални услуги, на този етап трудно може да се предвиди за кои услуги и кога какви променени ще настъпят. Ето защо в разчетите не са включени конкретно определени поименно нови социални услуги с нови стандарти, а се разглеждат общо като средства за нови услуги. В резултат на това за последните две-три години от прогнозния период по общини са предвидени допълнително средства за издръжка и капиталови разходи, които не могат да се обвържат пряко със сега действащата номенклатура на социални услуги.

Промените, които се очаква да настъпят във финансирането на текущата издръжка, без съмнение ще засегнат и механизмите за отпускане и усвояване на средства за капиталови разходи. Още повече, че вече се очертават някои пропуски в направленията на действащите оперативни програми, отнасящи се до социалния сектор. След приключване на първия кръг през 2013 г. и със стартиране на новите оперативни програми през 2014 г. може да се очаква по-активно и целенасочено да се обвържат техните цели и задачи с потребностите на населението от социални услуги. В резултат на това една част от недостигащите средства за инвестиции, които държавният бюджет сега не може да осигури, ще могат по-широко да се финансират по мерки на новите оперативни програми. С оглед на това в общините могат да бъдат подготвени предварително проекти, които да започнат своята реализация в инвестиционната си част в рамките на прогнозния период.

С оглед на казаното за целия прогнозен период за област Перник се определят като минимално необходими 64,564 млн. лв. Това прави средногодишен разход през следващите 6 години, превишаващ 2 пъти средствата, използвани през базовата 2008 г., когато за социалната сфера в областта са изразходвани около 5 млн. лв. От всички необходими средства в две от водещите общини ще се насочат почти 70% в община Перник над 40% (малко над 26 млн. лв.) и в община

Радомир над 29% (около 19 млн. лв.). Най-малко са средствата, предназначени за община Земен, 2,7% (около 1,7 млн.лв.), вследствие на това, че сега в общината се развиват само местни социални дейности.

За развитието на нови и повишаване качеството на предлаганите вече социални услуги за периода е наложително да се направят съществени инвестиции, насочени към разширяване и подобряване, към създаване на нови елементи на социалната инфраструктура. Във връзка с това през целия период в рамките на разчетените общи средства по години относителният дял на капиталовите разходи се запазва достатъчно висок: между 12,5% и 28% (Таблица 2).

Най-значимо увеличение на инвестициите спрямо предходната година се очертава през 2011 г. (207%), тъй като през тази година се очаква определено съживяване на икономиката и от държавния бюджет ще могат да се заделят повече средства за социални услуги, в т.ч. и за инвестиции, отколкото за социално подпомагане, което ще погълне значителна част от бюджетните средства през 2010 г. Наред с това до края на 2009 г. и в началото на 2010 г. се очаква да се разкрият нови мерки по ОП “Развитие на човешките ресурси”, в рамките на които ще може да се получи финансиране, в т.ч. и за инвестиции в сферата на социалните услуги. Отчитайки технологичното време за разработка на проектите, тяхното оценяване и утвърждаване и реално стартиране, възможното усвояване на средства може да се очаква най-реалистично през 2011 г. Освен това към този период ефективно ще започне усвояването на средства и по сключения нов заем между правителството и Световната банка за 40 млн.щ.д., от които една съществена част е предвидена за капиталови разходи.

През следващата 2012 г. се предвижда леко намаление на инвестициите в абсолютен и относителен (с около 4%) размер. Този процес е следствие на развитието на такива услуги в общността, за които ще се използва стара, ремонтираща се и добре поддържана база, където са се предоставяли услуги от резидентен тип.

В абсолютен размер върхове ще бъдат инвестициите през 2013 г., когато трябва да достигнат повече от 2,7 млн. лв., което ще осигури и следващия относителен ръст от над 14% спрямо предходната година.

Таблица 2

Относителен дял на средства за издръжка и инвестиции в социалния сектор на област Перник периода 2010 г. – 2015 г. (в %)

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015
За издръжка	81,4	72,0	78,2	78,3	85,4	87,5
За капиталови разходи	18,6	28,0	21,8	21,7	14,6	12,5
Общо средства	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

С извършването на инвестиции ще се осъществи и реструктуриране на разходите за текуща издръжка. Водещи ще станат услуги в общността (таблица 3). Ако през 2009 г. се очаква 63,1% от средствата за издръжка по линията на държавно делегираните дейности да се усвояват в домове за услуги от резидентен тип, а 36,9% от средствата да отиват за услуги в общността, то в края на прогнозния период вследствие разширяването на процеса по деинституционализация средствата за домовете ще се намалят до 16,5%, а тези за услугите в общността ще се увеличат до 83,5% от всички средства.

Таблица 3

Разпределение на средствата за текуща издръжка за услуги от резидентен тип и услуги в общността – държавно делегирани дейности, в област Перник за периода 2009 г. – 2015 г. (в %)

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
--------	------	------	------	------	------	------	------

Услуги в общността	36,9	41,9	64,6	74,1	78,1	81,4	83,5
Резидентни услуги	63,1	58,1	38,4	25,9	21,9	18,6	16,5
Общо средства	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Както бе отбелязано, през периода се очаква разгръщане в по-широк мащаб на финансовата децентрализация. Ето защо се предвижда през прогнозния период постепенно да се постигне увеличаване на капиталовите разходи за сметка на местни източници, които ще позволят да се подобрят най-напред услугите от местен характер, след което да се насочат повече средства и към държавно делегираните дейности.

7.2.1 Структура на средствата за финансиране на социалните услуги по общини

Разчетните средства, необходими за финансиране на социалните услуги по общини за прогнозния период са представени по направления в таблица 4. Съгласно разработената стратегия в областта се запазват двата водещи центъра за предоставяне на социални услуги – общините Перник и Радомир, като ролята на община Радомир намалява своето влияние. За сметка на това се засилва се ролята на община Брезник, където се разкрива ЦСРИ, и община Земен, където стартира услуга в общността – Дневен център за стари хора. Мястото и значението на община Трън и община Ковачевци в „усвояването” на държавно делегирани средства остава относително стабилно, макар че през едни години се наблюдават незначителни увеличения, а през други намаления. Тази стабилност в община Трън се запазва въпреки предвиденото поетапно закриване на дома за възрастни хора в с. Слишовци, тъй като този процес се съпровожда с разкриването на алтернативни услуги в общността.

Таблица 4

Разпределение на средствата за финансиране на социалните услуги по години и общини

Община\Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Брезник						
За издръжка	404440	456856	705650	893318	1052478	1232530
За капиталови разходи	20000	280000	290000	260000	230000	210000
Общо средства	424440	736856	995650	1153318	1282478	1442530
Земен						
За издръжка	139000	146346	155513	218374	297413	324690
За капиталови разходи	10000	16000	20000	235000	78000	87000
Общо средства	149800	162346	175513	453374	375413	411690
Ковачевци						
За издръжка	118000	379588	434395	494026	571247	616992
За капиталови разходи	90000	160000	90000	260000	118000	100000
Общо средства	208000	539588	524395	754026	689247	716992
Перник						
За издръжка	2058736	2485100	3563414	3964855	4369015	4697071
За капиталови разходи	550000	1060000	1030000	990000	730000	630000
Общо средства	2608736	3545100	4593414	4954855	5099015	5327071
Радомир						

За издръжка	2021470	2177960	2709595	2932340	3118543	3305747
За капиталови разходи	200000	630000	550000	520000	420000	400000
Общо средства	2221470	2807960	3259595	3452340	3538543	37057467
Трън						
За издръжка	474560	702114	955803	1273861	1418906	1439593
За капиталови разходи	320000	320000	390000	440000	280000	240000
Общо средства	794560	1022114	1345803	1713861	1698906	1679593

Предвидените промени в структурата и териториалното разположение на заведенията, от които ще се предоставят социални услуги в областта, по-контрастно се виждат в таблица 5 където са дадени относителните дялове на средствата по общини, в общата стойност на предвидените за финансиране средства в областта по съответните години.

Таблица 5

Дял на финансовите средства на общините в общата стойност на финансирането за областта

Община\Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Брезник	6,6	8,4	9,1	9,2	10,1	10,9
Земен	2,3	1,8	1,6	3,6	3,0	3,1
Ковачевци	3,3	6,1	4,8	6,1	5,4	5,4
Перник	40,7	40,2	42,2	39,7	40,2	40,1
Радомир	34,7	31,9	29,9	27,7	27,9	27,9
Трън	12,4	11,6	12,4	13,7	13,4	12,6
Общо	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

От таблицата е видно, че като цяло общата структура на предвидените за усвояване средства по общини няма да претърпи сериозна динамика през годините на прогнозния период. Динамиката трябва да се търси в структурата на самите средства по общини – по линията на предоставянето на нови услуги, преди всичко в общността, и закриването на услуги в социални институции. Промяната в съотношението между двата вида услуги на практика предопределя и слабата динамика в мястото и значението на отделните общини при развитието на социалния сектор в областта като цяло.

7.2.2 Други необходими ресурси

Важен фактор в развитието на социалните услуги е кадровата осигуреност на действащите и предвидените за разкриване заведения за социални услуги. Общините трябва да предвидят средства за преквалификация на работещите социални работници и придобиване на подходяща квалификация за тези, които се предвижда да постъпят в сектора на работа през следващия период. Наред с това подходяща квалификация и преквалификация трябва да придобият и общинските служители, които са отговорни за социалните дейности. Така че към групата на обучаващите трябва да се предвидят и работещите сега общински служители, както и предвидените допълнително минимум две лица за всяка община. Във връзка с това е подходящо да се формират партньорства с обучаващи организации и институции за организиране на обучителни курсове, финансирани по оперативните програми (ОП Развитие на човешките ресурси и ОП Административен капацитет). Необходимият финансов ресурс за осигуряване на обученията през прогнозния период възлиза на около 350 000 лв., като всяко

обучение трябва да се организира така, че да предхожда стартирането на новоразкривана услуга.

С оглед на териториалното разполагане на социалните услуги, общините трябва да направят пълен списък на възможните обекти (сгради, помещения и пр.), които могат да се използват за разкриване на социални услуги. Такъв на този етап липсва. Възможните обекти трябва да са съобразени с визията за развитие на социалните услуги, заложена в стратегията, като се елиминира всякакво маргинализиране на тяхното предоставяне.

Към средствата, които непосредствено се предвиждат за развитие на социалните услуги, трябва да се добавят и тези, които в значителна степен подобряват социалния статус на нуждаещите се. Те се отнасят към други бюджетни функции (по Единната бюджетна класификация), но могат да доведат до елиминиране на някои потребности от социални услуги. Става дума за изграждане на общински социални жилища за бедни и самотни семейства, за подобряване на транспортните връзки между общинските центрове и селищата от общината, като се стимулира развитието на частната инициатива. Във връзка с това може да се предвиди определен процент (поне 10%) от средствата по функция „Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда”, в която за жилищно строителство сега почти нищо не се планира, а всички заделени средства отиват главно за благоустройство и комунално стопанство.

Съществен фактор в тази насока е развитието и на транспортната инфраструктура и подобряване на регулярното снабдяване на населението по малките селища и махали с хранителни продукти. По такъв начин, ако не се предотврати, то поне може значително да се забави процесът на обезлюдяване на обширни райони от областта, докато не се намерят ресурси и предприемачи за чувствително съживяване на икономическото развитие на областта.

Наред с това общините имат подходящи възможности за развитие на различни клонове на икономиката в своя район, като се имат предвид някои от мерките по ОП „Развитие на селските райони”, ОП “Регионално развитие”, другите оперативни програми и програмите за трансгранично сътрудничество, особено след приемане на решение за приобщаване на Западните Балкани към Европейския Съюз.

7.2.3 Източници на финансиране

А) Основен източник на финансиране в прогнозния период на социалните услуги остава републиканския бюджет. От него ще се финансира **главно текущата издръжка** на социалните заведения. За тази цел през прогнозния период по линията на държавното делегиране се очаква да бъдат получени общо 48,9 млн. лв., което съставлява 75,8% от всички предвидени средства за прогнозния период. От тях 38,6 млн. лв. (или почти 79%) са средствата за текуща издръжка. През следващите най-малко 3 години не се очаква общините да могат да заделят от собствените си източници допълнителни средства за издръжка на държавно делегираните дейности. За тях остава поддържането и развитието на домашния социален патронаж, другите местни дейности, както и евентуалното предоставяне на услугата „социален асистент”. При благоприятно развитие на икономическата конюнктура и след провеждане на редовните избори за местна власт може да се очаква някои от общините с по-добро финансово състояние да започнат да отделят от местните си бюджети средства за подобро и разширено развитие на предоставяните като държавно делегирани социални услуги.

Б) Издръжката за местни социални дейности се финансират от собствени източници. За прогнозния период общо се очаква за тези нужди да бъдат изразходвани 15,6 млн. лв. (24,2% от всички необходими средства). За текущи разходи през периода се предвижда общините да заделят 13,7 млн. лв., т.е. 87,7% от средствата от собствени източници. Въпреки така полученият висок относителен дял на текущата издръжка в сравнение с текущите разходи, които се финансират от държавния бюджет, той съставлява 1/3 от всички необходими средства за предоставяне на социалните услуги в общините през прогнозния период. Това само

подчертава все още водещата роля на финансирането по линията на държавно делегираните дейности в социалната сфера.

Една част от разходите за текуща издръжка, особено за местните социални услуги и някои алтернативни услуги, които се получават от нуждаещите се без направление на Отделите за закрила на детето или друга отговорна за това специализирана държавна институция след въвеждането на задължителния минимален пакет от социални услуги с всеобщ достъп, могат да се покрият от установени официално от общинската администрация такси. В настоящия момент системата на домашния социален патронаж подсказва конкретни модели за установяване на подобен род такси, които се отличават в отделните общини.

В) Финансирането на инвестициите, свързани с основния ремонт, изграждането на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане, отново ще бъде главно осигурено от републиканския бюджет, от оперативните програми, в т.ч. и от ОП „Развитие на селските райони”, от която общините могат да получат средства за осигуряване на своята инфраструктура в зависимост от особеностите на обявените мерки, както и от държавно гарантирани заеми. От предвидените за капиталови разходи общо 12,25 млн. лв. за прогнозния период повече от 82% се осигуряват предимно от държавния бюджет. Едва малко над 1,9 млн. лв. общините ще трябва да осигурят от собствени източници, за да могат да поддържат някакво постъпателно развитие на местните си дейности. По такъв начин при капиталовите разходи разликата между източниците на финансиране на средствата е още по-контрастна в сравнение с текущата издръжка: от държавния бюджет под различна форма се предвиждат средства в размер на 16% от всички необходими средства за прогнозния период, докато от местни източници средствата ще са малко под 3%.

В този смисъл сериозно трябва да се обмисли реализацията на стратегията от позиция на общинското финансиране, като се има предвид достигнатото равнище на финансова децентрализация, липсата на средства за настоящата година, както и предстоящите местни избори през 2011 г., които може да насочат вниманието на общините към „по-конюнктурни” сфери на инвестиране.

Наред с това трябва да се отчита и такъв важен факт, че от собствени източници се финансират и дейностите по изграждане на социални жилища, по осигуряване на достъпно и достатъчно редовно транспортно съобщение между селищата на общината с общинския център, които косвено подпомагат осъществяването и на предвидените дейности в социалната сфера.

Обобщените данни за финансовите ресурси по общини (в %), получавани от държавния бюджет и собствени източници, са посочени в таблица 6.

Таблица 6

Разпределение на средствата за финансиране по общини по основни източници – от държавния бюджет и собствени източници

Община\Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Брезник						
Държавен бюджет	27,0	54,8	64,4	62,2	62,0	60,4
Собствени източници	73,0	45,2	35,6	37,8	38,0	39,6
Общо средства	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Земен						
Държавен бюджет	43,3	40,7	38,8	77,5	68,6	66,4
Собствени източници	56,7	59,3	61,2	22,5	31,4	33,6
Общо средства	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ковачевци						

Държавен бюджет	38,5	72,9	66,1	77,1	72,3	70,9
Собствени източници	61,5	27,1	33,9	22,9	27,7	29,1
Общо средства	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Перник						
Държавен бюджет	63,6	71,4	76,3	76,5	76,2	76,7
Собствени източници	36,4	28,6	23,7	23,5	23,8	23,3
Общо средства	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Радомир						
Държавен бюджет	79,3	81,4	82,9	81,1	79,1	77,2
Собствени източници	20,7	18,6	17,9	18,9	20,9	22,8
Общо средства	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Трън						
Държавен бюджет	84,9	86,6	87,6	90,5	89,1	87,3
Собствени източници	15,1	13,4	12,4	9,5	10,9	12,7
Общо средства	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

От собствени източници трябва да се финансират и дейностите по изграждане на социални жилища, по осигуряване на достъпно и достатъчно редовно транспортно съобщение между селищата на общината с общинския център.

Г) Средствата за квалификация и преквалификация на социалните работници могат и трябва да се осигурят в необходимия размер от ОП „Развитие на човешките ресурси” и ОП “Административен капацитет”, като се подготвят няколко проекта с подходящи обучители.

Д) Осигуряване на средства от частни лица (развитие на социален бизнес). В община Брезник има нагледен пример за разкриването на старчески домове от частни лица. Съществуващият капацитет на действащия вече дом се доближава до 100 места, като се предвижда разкриването на нов дом с още по-голям капацитет. Намирането на подходящи стимули и база за развитие на такива и други социални услуги от страна на общините значително ще облекчи и ускори развитието на социалния сектор при това на конкурентна основа. С разкриването на подобни заведения се създават предпоставки за подобряване на социалната инфраструктура в отделните общини, за трайно ангажиране на бизнеса с решаването на проблемите на общинските общности. Частните заведения, които се развиват паралелно с държавно делегираните дейности, могат да бъдат важен ориентир в ефективното усвояване на и без това ограничените бюджетни средства, които могат да се насочат към такива сфери, които не са по никакъв начин привлекателни за частните предприемачи.

8 Етапи в изпълнението на стратегията

8.1 Основни етапи

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Перник обхваща 6-годишен период (2010 – 2015), в който се обособяват два етапа с продължителност по 3 години за изпълнение на стратегията, всеки от които започва с период на подготовка и интензивно оперативно планиране, както следва:

	Период	Дейности
Подготвителен етап	2010, първа половина	- Изготвяне и приемане на Общински стратегии за социалните услуги в 6-те общини - Оперативно планиране на интервенцията през първите 3 години - План за действие 2010
Първи етап	2010 - 2012	Изпълнение на дейностите по стратегията
Оценка и препланиране	2012, четвърто тримесечие – 2013, първо тримесечие	- Междинна оценка на постигнатите резултати и ефекти от стратегията - Препланиране на следващия тригодишен етап в съответствие със заключенията и препоръките от междинната оценка
Втори етап	2013 – 2015	Изпълнение на дейностите по стратегията
	2015	Финална оценка на въздействието от Областната стратегия

Подготовката за стартиране на Стратегията през първото тримесечие на 2010 г. обхваща няколко основни компонента, чрез които се поставя основата за успешното изпълнение на същинските дейности и постигането на целите, резултатите и цялостния ефект от областната стратегия.

1) Формиране на структури, организационна рамка:

- Създаване на Регионален център за развитие на човешките ресурси към РДСП – Перник
- Обособяване на Звено за мониторинг и оценка към областна администрация с участието на РДСП
- Утвърждаване на процедури/отговорности за координация на Областната стратегия

2) Валидизиране на Областната стратегия на общинско ниво:

- Изготвяне и приемане на Общински стратегии – планове за социалните услуги на основата на Областната стратегия;
- Адаптиране на общинските планове за развитие на социалните услуги към приоритетите, целите и принципите на Областната стратегия

3) Оперативно планиране, създаване на процедури и комуникационни канали за обмен на информация.

4) Утвърждаване ефективно взаимодействие между партньорите, механизми на сътрудничество между заинтересованите страни, мрежи за изпълнение на Стратегията:

- Осигуряване на партньорство и подкрепа от заинтересованите страни на ниво община;
- Осъществяване на информационни срещи и консултации между представители на общински съвет, общинска администрация, доставчици и други представители на общността;
- Провеждане на срещи и открити дискусии с НПО, граждани, (практиката на подобни срещи следва да продължи най-малко 2 пъти годишно при планиране на развитието на социалните услуги и отчитане на резултатите от дейностите по предоставяне на услугите; споделяне на опит и добри практики).

8.2 Оперативен план с времеви график за изпълнение на Стратегията

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
1.1.1.1.	Програма ранна превенция на изоставянето – Към ЦОП -Перник	Гр.Перник Областно ниво	+ ⁴	X ⁵	X	X	X	X	Проекти ддд	ЦОП -Перник
1.1.1.2	ЗМБ –Перник- подготовка, изграждане, предоставяне на услугите	Гр.Перник Областно ниво		+	+	X	X	X	Проекти ддд	община, доставчик
1.1.2.1.	ЦОП - Перник – предоставяне на услуги	Гр.Перник	X	X	X	X	X	X	ддд	община, доставчик
1.1.2.2	ЦОП - Радомир -предоставяне на услуги	Общ. Радомир и съседни общини	X	X	X	X	X	X	НПО ддд	община, доставчик
1.1.2.3	ЦОП– Трън - подготовка, изграждане, предоставяне на услугите	Общините.Трън и Брезник	+	X	T ⁶	X	X	X	Проекти ддд	община, доставчик
1.1.3.	Услуги по настаняване при близки и роднини	Всички общини	X	X	X	X	X	X	Собствени ре- сурси	ОЗД, РДСП, ЦОП
1.1.4..	Услуги в подкрепа на осиновяването	Всички общини	X	X	X	X	X	X	Собствени ресурси	ОЗД, РДСП, ЦОП
1.1.5.	Развитие на приемната грижа в област Перник	Всички общини	+	X	X	X	X	X	Проект, ддд	ЦОП в общините ДСП и ОЗД
1.1.6.1	Здравна програма за здравна профилактика на майчинството	Всички общини	+	C ⁷	C	C	C	C	Собствени ре- сурси проекти	РЦЗ, лични лекари, СУ, ЦОП,
1.1.6.2	Здравно-социални програми за семейно планиране - информационни кампании, здравна просвета в училищата	Всички общини	+	C	C	C	C	C	Собствени ре- сурси проекти	НПО, училища, РЦЗ, лични лекари, ЦОП,
1.1.7.1	Програми за целева подкрепа на уязвими семейства - общински програми за социални жилища. за осигуряване на достъп до заетост	Всички общини	+	C	C	C	C	C	Общински бюджет	общини
1.2.1.1	Продължение на дейностите на ЦСРИ – Перник	Общ.Перник	X	X	X	X	X	X	ддд	община, доставчик
1.2.1.2	ЦСРИ – Брезник: изграждане, стартиране и предоставяне на услуги	Община Брезник		+	X	X	X	X	Проект ддд	община, доставчик
1.2.1.3.	ЦСРИ – Трън: изграждане, стартиране и предоставяне на услуги	Община Трън		+	X	X	X	X	Проект ддд	община, доставчик

⁴ Знакът “+” отбелязва периода на изграждане и подготовка на социалната услуга / програма

⁵ Знакът “X” отбелязва периода на предоставяне на социални услуги / изпълнение на социална програма

⁶ Знакът “T” отбелязва периода на трансформиране, разширяване или закриване на социални услуги

⁷ Знакът “C” отбелязва смесените услуги, междусекторните инициативи и хоризонтални мерки за социално включване

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
1.2.1.4	ЦСРИ – Радомир с мобилен екип за обхващане на общините Ковачевци и Земен изграждане, предоставяне на услуги	Радомир, Ковачевци и Земен	+	+	Т	Х	Х	Х	Проект, ддд	община, доставчик
1.2.1.6	Център за ранна интервенция за деца с увреждания – с консултативен кабинет – медико-социална услуга. Подготовка, предоставяне на услуги	Перник	+	+	С	С	С	С	Проект, ддд	ДМСГД, РЦЗ, РДСП, ДСП
1.2.2.1	Дневен център за деца с увреждания, ”Добро сърце” – предоставяне на услуги	Перник	Х	Х	Х	Х	Х	Х	ддд	община, доставчик
1.2.2.2	Дневен център за деца с увреждания	Радомир	?	?	?	?	?	?	Проект, ддд	община, доставчик
1.2.2.3	Дневен център за деца с увреждания (0-3) в сградата на ДМСГД	Перник		+	+	Х	Х	Х	Проект, ддд	община, доставчик
1.2.2.4	Заместваща грижа в сградата на ДМСГД	Перник			+	+	Х	Х	Проект, ддд общ. бюджет,	община, доставчик
1.2.3.1 2.1.2.1	Разширяване на програмите - Личен и Социален асистент, Домашен помощник за деца и възрастни с увреждания.	Цялата област	Х	Х	Х	Х	Х	Х	проекти	община, доставчик
1.2.3.2	Осигуряване на помощни средства чрез ДСП по Закона за интеграция на хората с увреждания.	Цялата област	Х	Х	Х	Х	Х	Х	АХУ чрез ДСП	ДСП
1.3.2.2	Продължаване дейността на Центъра за превенция и контрол на ХИВ/СПИН и туберкулоза към Фондация „П.У.Л.С.” и превенция на туберкулозата	Перник и областта	С	С	С	С	С	С	Проекти	фондация ”П.У.Л.С.”
1.3.2.3	Продължаване на дейността на Младежкия здравен център	гр.Перник	С	С	С	С	С	С	проекти	община, доставчик
1.3.3.1	Дейности на МКБППМН	Всички общини	С	С	С	С	С	С	Собствени средства	МКБППМН, РДСП
1.3.3.4	Дейности на Приют за безнадзорни деца	гр. Перник и областта	Х	Х	Х	Х	Х	Х	ддд	община, доставчик
1.3.3.5	Продължаване на дейностите на центъра за подкрепа на деца и жени, претърпели насилие	гр. Перник и областта	Х	Х	Х	Х	Х	Х	Собствено финансиране	фондация ” П.У.Л.С.”
1.4.1.	Кампании за обхващане на децата в задължителното предучилищно образование и назначаване на помощник на учителя	Всички училища	С	С	С	С	С	С	Общински и училищни бюджет	Общините, училища, РИО, НПО
1.4.2.1. 1.4.2.2. 1.4.2.3.	Развитие на смесени образователно-социални услуги и хоризонтални мерки за подобряване на привлекателността на училището; за връщане в училище на отпадналите от училище деца,	Всички училища	С	С	С	С	С	С	В рамките на собственият бюджет	Общините, училища, РИО, НПО, ОЗД, ЦОП
1.4.2.4 1.4.3.3.	Дейности по извеждане на децата от помощното училище- адаптация и интегриране на масовите общообразователни училища	Перник	С	С	С	С	С	С	В рамките на собственият бюджет	Общините, училища, РИО, НПО, ОЗД, ЦОП

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
1.4.2.5.	Разработване на целеви програми и инициативи за подобряване на образованието в средишните и защитените училища	Всички средишни и защитени у-ща	С	С	С	С	С	С	В рамките на собственият бюджет	Общините, училища, РИО, НПО,
1.4.2.6.	Трансформиране на интерната към ОУ-Гълъбник	Гълъбник	+	+	С	С	С	С	В рамките на собственият бюджет	Община, РИО, НПО, ЦОП, ОЗД, други
1.4.3.1	Разработване на план за действие за обхващане на деца с увреждания от масови детски градини и ясли	всяка община	С	С	С	С	С	С	Общински бюджет	Общини
1.4.3.2	Интегриране на децата с увреждания в масови училища	всяка община	С	С	С	С	С	С	В рамките на собственият бюджет	Общини, ресурсен център, РИО на МОМН
1.4.3.4	Осигуряване на достъпна среда за децата с увреждания	Във всяка община	+	+	+				собствен бюджет, проекти	Общини
1.4.4	Мерки в училищата за приобщаване на родителите в учебно-възпитателния процес – обучения на учители, родители, Учил. настоятелства, текущи дейности	училища във всички общини	С	С	С	С	С	С	ОПРЧР и Текуща дейност	Общини РИО, училища Ресурсен център към РИО, НПО, ЦОП
1.5.1	Планове за закриване/трансформация на 3 СИ за деца в област Перник – областна и общински работни групи, изработване и съгласуване на плановете	Община Перник, Радомир	Х						Проекти и налични ресурси	Общински работни групи, РДСП, СИ, ДСП, ОЗД ЦОП
1.5.2.	Съвместни дейности за реинтеграция на децата от СИ, които ще се извършват съвместно от ЦОП, СИ и ОЗД. И др. заинтересовани	област Перник	Х	Х	Х				Проекти и налични ресурси	Общински работни групи, РДСП, СИ, ДСП, ОЗД ЦОП
1.5.3.1.	Трансформиране и закриване на ДДЛРГ с.Дрен, общ. Радомир	Радомир	+	Т	Т				Проекти и налични ресурси	Общински работни групи, РДСП, СИ, ДСП, ОЗД ЦОП
1.5.3.2.	Трансформиране и подготовка за закриване на ДМСГД–Перник	Перник	+	Т	Т				Проекти и налични ресурси	Общински работни групи, РДСП, СИ, ДСП, ОЗД ЦОП
1.5.4.	Извеждане на деца от СИ – приемни семейства и в семейства на осиновители и реинтеграция в биологичното или в разширеното семейство и продължаваща подкрепа за децата и семействата	Перник, Радомир	Х	Х	Х	Х			Проекти и налични ресурси	Общински работни групи, РДСП, СИ, ДСП, ОЗД ЦОП
1.6.1.1	Изграждане на 2 ЦНСТ в гр.Радомир	Радомир	+	Х	Х	Х	Х	Х	Проекти и ддд	Община, доставчик
1.6.1.2.	Изграждане на Преходно жилище в сградата на ДДЛРГ-Дрен	Радомир	+	Х	Х	Х	Х	Х	Проекти и ддд	Община, доставчик
1.6.1.3.	ЦНСТ(за деца без и с увреждания). подготовка, изграждане и предоставяне на услуги за извеждане на деца (без и с увреждания) от ДМСГД и ДДЛРГ	Перник	+	+	Х	Х	Х	Х	Проектно, ддд	Община, доставчик

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
1.6.1.4.	Изграждане на ЦНСТ в гр. Перник за деца с увреждания, който ще обслужва деца от цялата област, предимно изведени от СИ извън област Перник	Перник		+	+	X	X	X	Проектно ддд	Община, доставчик
1.6.1.5.	Изграждане на ЦНСТ за деца с много тежки увреждания без възможности за извеждане в семейна среда	Перник		+	+	X	X	X	Проектно ддд	Община, доставчик
1.6.2.1.	Подготовка на план за развитие на SOS-селището в Дрен	Радомир	+						Проекти и ддд	SOS Детски селища България; РДСП, СИ, ДСП, ОЗД
1.6.2.2.	Продължаване/ трансформиране на дейността на SOS-селището в Дрен	Радомир	+	T	T	X	X	X	Проекти и налични ресурси	SOS Детски селища България; РДСП, СИ, ДСП, ОЗД
2.1.1.1.	Изграждане на ЦСРИ – Брезник	Брезник		+	X	T	X	X	Проекти и ддд	Община , доставчик
2.1.1.2.	Изграждане на ЦСРИ Радомир, с проучване на възможности за мобилност (филиал) до Земен и Ковачевци	Радомир		+	X	T	X	X	Проекти ддд	Община , доставчик
2.1.1.3.	Изграждане на ЦСРИ – Трън	Трън		+	X	T	X	X	Проекти и ддд	Община , доставчик
2.1.1.4.	Разширяване на ЦСРИ в гр.Перник за обхващане на деца и младежи с увреждания от територията на цялата община.	Перник	X	T	X	X	X	X	ддд	Община , доставчик
2.1.1.5.	Изграждане на ЦСРИ – Перник за възрастни хора с увреждания	Перник	+	+	X	X	X	X	Проекти ддд	Община , доставчик
2.1.1.6.	Изграждане на ЦСРИ – Перник за не зрящи деца и лица	Перник	+	X	X	X	X	X	Проекти ддд	Община , доставчик
2.1.2.4.	Продължаване на дейността на Дневния център за възрастни с умствени увреждания - Перник	Перник	X	X	X	X	X	X	ддд	Община , доставчик
2.1.2.5.	Изграждане на Дневен център за лица с психични разстройства	Перник		+	X	X	X	X	Проекти ддд	Община , доставчик
2.1.2.6.	Разширяване дейностите на Клубовете на инвалиди по общини	Всички общини	X	X	X	X	X	X	Общински бюджет и проекти	Община СИБ
2.1.3.	Развиване на целеви общински политики за социално включване на хората с увреждания- достъпна среда, достъп до заетост, обучение, услуги и подпомагане.	Всички общини	+	+	C	C	C	C	Проекти Налични ресурси	НПО, СУ, ДБТ, РДСП, общини
2.2.1.1.	План за реформиране на СИ за лица с увреждания и възрастни ,общ.Трън -	Трън	X						Проекти Налични ресурси	Общински работни групи, РДСП, РЦЗ,
2.2.1.2.	Реформиране и преустройство на дома подготовка, осигуряване на финансиране, изпълнение (ЦНСТ-3бр.за	Трън	+	T	X	X	X	X	Проекти Налични	Община , доставчик

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
	възрастни с увреждания и ЦНСТ-2бр. За стари хора) .								ресурси	
2.2.2.1.	Продължение на дейността на защитеното жилище за лица с физически увреждания в с.Извор, общ.Радомир	с.Извор, общ.Радомир	X	X	X	X	X	X	ddd	Община , доставчик
2.2.2.2	Изграждане и разкриване на защитено жилище за хора с интелектуални затруднения в гр. Перник	гр. Перник,	+	X	X	X	X	X	Проекти ddd	Община , доставчик
2.2.2.3	Изграждане на защитено жилище за хора с увреждания	общ. Перник.			+	X	X	X	Проекти ddd	Община , доставчик
2.3.1.1.	Създаване на Център за развитие на уязвими ромски общности; изпълнение на дейности	Перник		+	C	C	C	C	Проектно финансиране	НПО, общини
2.3.1.2	Назначаване на 4 здравни медиатори за работа в компактни ромски общности – подбор, обучение, изпълнение на дейности	Перник, Радомир, Трън и Брезник	+	C	C	C	C	C	Проектно финансиране, МЗ	Общини, РЦЗ, МЗ
2.3.1.3	Образователни програми тип «Втори шанс» за ограмотвяване и за завършване на образователна степен с фокус към ромската общност	Ромски общности в областта	+	C	C	C	C	C	Проектно финансиране, МОМН	НПО, училища, РИО, общини, СУ
2.3.1.4.	Хоризонтални мерки и целеви инициативи за социално включване –заетост, доходи, достъп. Програми на ДБТ за професионална квалификация и заетост за безработни - изпълнение	Общините в областта	+	C	C	C	C	C	Бюджет ДБТ, ОПРЧР	ДБТ, общини
2.3.2.	Развиване на услуги за превенция на рисково и зависимо поведение - ЦОП, ЦСРИ, Консултативни центрове и граждански инициативи в общините – информирание и консултиране. Включване на родителите и семействата в образователни услуги за превенция на зависимостите и рисковото поведение	Общините в областта	+	C	C	C	C	C	Проектно финансиране, МОМН, общински бюджети	НПО, училища, РИО, общини, СУ
2.3.2.3.	Център за временно настаняване на възрастни	Перник		+	+	X	X	X	Проектно финансиране, ddd	Община , доставчик
2.3.2.4.	Продължаване дейността на Защитено жилище с действащо кризисно звено за жени и деца жертви на насилие и / или трафик	гр. Перник и областта	T	X	X	X	X	X	Проекти и ddd	фондация ” П.У.Л.С.”
2.3.2.5.	Продължаване дейностите на друп-ин центъра, за работа с хора със зависимости	Перник	C	C	C	C	C	C	Проектно финансиране,	Фондация П.У.Л.С
2.3.2.6.	Продължаване на дейността на Превантивно-информационния център –като помощен орган към Областния съвет по наркотични средства.	гр. Перник и областта	C	C	C	C	C	C	проекти	ПИЦ към областния съвет по наркотични средства
3.1.1.1	Разширяване на обема и многообразието на дейностите	общините Перник,	+	X	X	X	X	X	общински	Община , доставчик

№	Услуга / дейност / мярка	местоположение	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Източник на финансиране	Изпълняваща организация
2.1.2.2	в действащите Домашни социални патронажи	Радомир, Земен, Ковачевци, Брезник и Трън.							бюджети	
3.1.1.2	Общински мерки – достъп до административни и социални услуги	Всички общини	X	X	X	X	X	X	Общинска дейност	общини
3.1.1.3	Продължаване функционирането на обществената трапезария в община Перник и планиране и разкриване на нови трапезарии	Общините в областта	+	X	X	X	X	X	ФСП и общински бюджети	Община , доставчик
3.1.1.4	Проучване, планиране, обособяване на Комплекси за подкрепа на стари хора	Всички общини	+	+					Общ.бюджети	Общински администрации
3.1.2. 2.1.2.1.	Програми - домашен помощник, социален асистент, личен асистент за стари хора	Всички общини	X	X	X	X	X	X	Нац. Програми, АХУ	Общини, ДСП
3.1.3.1	Продължаване на дейността на Дневните центрове за стари хора в гр. Брезник, с.Извор, общ.Радомир и гр. Перник (БЧК)	Перник Радомир Брезник	X	X	X	X	X	X	ddd	Община , доставчик
3.1.3.2	Дневния център за стари хора в гр. Батановци – планиране, изграждане и стартиране	гр. Батановци, общ. Перник		+	X	X	X	X	Проекти ddd	Община/доставчик
3.1.3.3.	Планиране, изграждане и разкриване на 3 нови Дневни центъра за стари хора– в общините Трън, Земен и Ковачевци	общините Трън, Земен, и Ковачевци		+	X	X	X	X	Проекти ddd	Община/доставчик
3.1.3.4.	Продължаване дейностите на Клубовете на пенсионера	Всички общини	X	X	X	X	X	X	Общ. бюджет	Община
3.1.3.5	Развиване на краткосрочна заместваща грижа за стари хора и хора с увреждания	Населено място в областта		+	+	X	X	X	Проекти ddd	Община/доставчик
3.2.1.1.	Продължаване развитието на дейностите в Дома за стари хора в Радомир	Радомир	X	X	X	X	X	X	ddd	Община/доставчик
3.2.1.2.	Продължаване и подобряване качеството на услугите в двата частни Домове за стари хора - гр. Брезник.	гр. Брезник.	X	X	X	X	X	X	Частни дарения и такси	Частен Доставчик
3.2.2.1	Дом за стари хора в общ. Перник – разкриване и предоставяне на услуги	общ. Перник	+	+	X	X	X	X	Проекти ddd	Община/доставчик
3.2.2.2	Дома за стари хора в общ. Ковачевци.	общ. Ковачевци.	+	X	X	X	X	X	Проекти, ddd	Община/доставчик
3.2.2.3	Общинска политика за стимулиране на частната инициатива при разкриване на модерни частни ДСХ в област Перник – подготовка и провеждане	Всички общини	+	X	X	X	X	X	Частни дарения	Лицензирани доставчици
3.2.2.4.	Развитие на медико социална услуга – Хосписи в областта Действащи в общ.Перник - 2бр. Разкриване в общ.Радомир	Перник Радомир	С	С	С	С	С	С	Собствени средства и такси от ползвателите	Частни доставчици

9 Комуникационна програма

Важно условие за ефективното реализиране на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в Перник е политиката за предоставянето на информация до обществеността. Обществеността трябва да получи пълна и обективна информация за всяка стъпка при реализиране на дейностите в стратегията. Реализирането на стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, които ще осигурят нейната публичност, както в процеса на разработване, така и по време на реализация.

9.1 Принципи, цели и методи

Комуникационната програма се основава на следните основни принципи:

- *Прозрачност* – информиране на обществеността за изпълнението на дейностите по Областната Стратегия за развитие на социалните услуги;
- *Координация* с други стратегии, програми, планове за развитие, изпълнявани от държавната и местната власт;
- *Позитивност на комуникационните послания* – изграждане на климат на доверие и съпричастие с всички заинтересовани страни с оглед на ефективното изпълнение на Областната стратегия за развитие на социални услуги.
- *Широко междуобщинско и междусекторно партньорство*, сътрудничество и екипност в комуникационния обмен.

Достъпност на информацията – достигане на комуникиращата информация до най-голям брой заинтересовани лица

Основните целеви групи са:

- Органи и институции на държавната и местната власт
- Изпълнителни агенции
- Териториални структури на държавните органи и институции
- Неправителствени организации
- Доставчици на социални услуги
- Приоритетни целеви групи на областната стратегия за социални услуги
- Потребители на социални услуги
- Лидери на обществено мнение
- Медии
- Широката общественост

Предвижда се включване и делегиране на информационни и комуникационни функции на основните партньори по изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги – **РДСП и Областна администрация**. При изпълнението на стратегията ще се търси съгласуване и взаимодействие с всички заинтересовани страни, участвали в разработването на стратегията и за нейното изпълнение. Комуникационната стратегия ще подкрепя инициативи на гражданското общество, стимулирани от Областната стратегия за развитие на социалните услуги, както и местни НПО, насочени към групи, които трудно могат да бъдат достигнати чрез средствата за масово осведомяване.

Механизмите и подходите, които ще се прилагат при изпълнението на комуникационната програма включват:

- Създаване на устойчива информационна среда чрез ефективно използване на различни начини и форми за комуникиране и промотиране на Областната стратегия за

развитие на социални услуги: пропаганда, PR, лобизъм, групи за натиск, социологически и политологически инструментариуми, изграждане на идентичности, реклама.

- Установяване на приемливи норми и параметри на взаимоотношения между участниците в комуникационния процес – всички заинтересовани страни от изпълнението на стратегията;
- Оптимален избор на агенти на влияние, които ще бъдат включени като медиатори в комуникационния процес и ще работят в партньорство с медиите.
- Изграждане на адекватна и възпроизвеждаща се информационна среда чрез:
 - ◆ Подаване на достатъчна информация в общественото пространство;
 - ◆ Търсене на отзвук и обратна връзка от комуникиращата информация;
 - ◆ Преместване на възможности за коригиращи действия;
 - ◆ Прецизен избор на отделните информационни фрагменти и разполагането им в пространството на отделните медии с цел възходящо мултиплициране на посланията.

Основни комуникационни техники. Комуникационната програма се основава върху няколко основни форми: директна комуникация, комуникация чрез масовите медии, комуникация чрез Интернет и информационни материали и работа с партньори.

Директна комуникация цели да предостави възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии, кръгли маси и дебати. Проблемите в социалната сфера изискват непрекъснат дебат и достигане на гласа на обикновените граждани до отговорните за вземане на политическите решения. Само чрез пряк дебат и комуникация могат да бъдат координирани и хармонизирани усилията на ангажираните с различни секторни политики.

Комуникация чрез масовите медии. Важно е редовното и системно предоставяне на информация относно изпълнението на Областната стратегия за социалните услуги чрез:

- пресконференции, брифинги и съобщения за медиите;
- неформални работни срещи на водещи редактори с координационното звено, изпълняващо стратегията.
- изготвяне на програми от електронни медии с национално покритие за разпространяване на информация относно популяризиране на визията, целите и приоритетите на областната стратегия.

Комуникация чрез Интернет и информационни материали. Поддържане и актуализиране на информацията за областната стратегия за развитие на социалните услуги в уеб сайтовете на партньорите и на заинтересованите страни. Разработване и публикуване на тематични информационни материали съобразени с визията, целите и приоритетите на областната стратегия за развитие на социалните услуги.

Целта на комуникационната програма е да популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите, положителните ефекти и резултатите от изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги (2010 – 2015).

Специфични цели

- Да се привлече общественото внимание и да се повиши чувствителността на обществото към хората от различните уязвими групи, към техните потребности и

възможности за решаване на проблемите им, както и към въпросите, свързани с толерантността, социалната интеграция, равни права и др.

Мерки:

- Информирание на местната общност и всички заинтересовани страни за Областната Стратегия за развитие на социалните услуги на територията на област Перник;
- Популяризиране на настоящите, подлежащите на реформиране и планираните нови социални услуги в резултат от проучените реални потребности на рисковите групи на територията на областта;
- Популяризиране на органите и институциите на местно и национално ниво, които са ангажирани с планирането, предоставянето и финансирането на социални услуги на територията на област Перник;
- Стимулиране ангажираността на всички участници в разработването на стратегията с нейното изпълнение.

9.2 Оперативно изпълнение на комуникационната програма

За постигането на целите и реализацията на дейностите в настоящата комуникационната програма е необходимо оперативното ѝ изпълнение да се възложи на професионалист за връзки с обществеността, който да е пряко ангажиран с наблюдението и отразяването на информационните потоци, свързани с изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в областта.

Тази функция ще бъде изпълнявана от експерта за връзки с обществеността в областна администрация в сътрудничество със Звеното за мониторинг и оценка и Регионалния ресурсен център, формирани за изпълнението на регионалната стратегия за развитие на социалните услуги в област Перник. В рамките на неговите компетенции и правомощия и с увеличаване на неговите задължения и отговорности в длъжностната му характеристика, служителят за връзки с обществеността може да се ангажира с координирането и реализирането на дейностите по изпълнение на комуникационната програма.

За целите на своите нови отговорности и задължения служителят за връзки с обществеността към областна администрация е необходимо да участва както в организираните обучения за експертите, отговарящи пряко за имплементирането на Областната стратегия за развитие на социалните услуги, така и на редовните заседания на тези органи.

Задачи и отговорности на експерта за връзки с обществеността в областна администрация за реализирането на комуникационната програма.

- Участва в планирането на дейности, свързани с реализирането на целите на комуникационната програма.
- Съгласува и синхронизира своите действия с екипите на Звеното за мониторинг и оценка и Регионалното звено за подкрепа.
- Координира цялостното изпълнение на заложените дейности в ОП за изпълнение на комуникационната програма.
- Въвлича всички заинтересовани страни в информационния обмен за целите на Областната стратегия за развитие на социалните услуги чрез сътрудничество с техните експерти за връзки с обществеността или органи и институции, отговорни за подготовката и реализацията на информационни кампании и комуникационни материали.

- Организира и поддържа в сътрудничество със ЗМО и РЗП единен електронен регистър на социалните услуги на регионално ниво и популяризира актуална информация по изпълнението на областната стратегия за развитие на социалните услуги.
- Организира брифинги, пресконференции и други информационни мероприятия за постигането на целите и дейностите на комуникационната програма.

Следи за подаването от всички заинтересовани страни на унифицирана информация и послания в общественото пространство във връзка с изпълнението на целите на стратегията.

Дейностите, необходими за постигане на целите и реализиране на мерките са:

- Системно и периодично подаване на достатъчна информация в общественото пространство и прецизен избор на отделните информационни фрагменти, разполагането им в пространството на отделните медии с цел възходящо мултиплициране на посланията.
- Търсене на обратна връзка от комуникиращата информация и предвиждане на възможности за коригиращи действия.
- Редовно организиране на брифинги, пресконференции, публикации в медиите за запознаване на заинтересованите страни и широката общественост с текущите дейности от Стратегията.
- Публикации на информационни материали и разпространението им в учебното пространство за текущите дейности от Стратегията.
- Организиране на семинари и дискуссионни форуми с участието на представители на заинтересовани страни.
- ПР кампании по приоритетите на областната стратегия.
- Изработване на информационни и комуникационни материали и периодичното им актуализиране.
- Публикуване на областната стратегия като част от стратегията за регионално развитие на област.

Раздел Д: Приложения

10 Оценка на потребностите от социални услуги

10.1 Приложение: Финален доклад за анализ на ситуацията и оценката на потребностите в област Перник

11 Проектно планиране на нови социални услуги (описание)

В тази част са описани конкретните нови социални услуги, планирани за разкриване, като се използва уеднаквен формат за описания на социалните услуги

12 Приложение: Териториален разрез на планирането по общини в област Перник

12.1 Планирани услуги в община Брезник

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Брезник Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
3	Център за обществена подкрепа (ЦОП) (ДДД)	Деца и семейства в риск Деца в риск от отпадане от училище Деца, отпаднали от училище	Общините Трън Брезник	40	70	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	Трън	Планирана нова за разкриване през 2010г..с 40 места .Разширяване с обхват Брезник до 2015 г. с общ капацитет 70места
4	Звено “Майка и бебе” (ДДД)	Бременни жени и майки в риск	Всички общини от областта	0	6	Превенция на изоставяне на деца (0 до 3 год.). Временно настаняване до 6 м. на бременни и майки в риск да изоставят децата си	Град Перник	През 2012 г. ще стартира подготовката за проучване/ планиране на ЗМБ.
6	Приемна грижа	Грижа за изоставени деца	Всички общини от областта	5	100-120 приемни семейства	информационни кампании, обучение, подбор и наемане на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители и приемните деца, възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството;	Град Перник	Нова за планиране – старт през 2010 с подкрепата на УНИЦЕФ (2010-2011)
7	Център за ранна превенция	Деца с увреждания 0-7 год. Родители и семейства, които отглеждат деца с увреждания	Гр. Перник и областта	0	40-50	Медицински, социални, психологически консултации, родителски умения за грижа за деца с увреждания	Перник, при ДМДГД	Нова за планиране след 2011 г.
11	Заместваща грижа	Деца с увреждания на възраст от 0 до 18 год.	Всички общини	0	20	Смесена услуга - почасова и дневна грижа за временно отсъствие на член от семейството, полагащ грижи за детето с увреждания (постъпване в болница, лични или служебни ангажименти на родителите, командировки и пр.)	Перник	Нова за планиране в сградата на ДМСГД 2012 г. – 2013 места

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Брезник Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
13	ЦСРИ за деца и възрастни (ДДД)	Деца и лица с увреждания Деца с увреждания в семейна среда, вкл. нуждаещи се от почасови грижи; Родители отглеждащи деца с увреждания; Хора с увреждания с чужда помощ и без право на чужда помощ	Брезник	0	20	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог	Брезник	Нова за планиране след 2011 г. – 20 места
17	Център за хора преживели насилие към фондация „П.У.Л.С.“	жени, деца, младежи и мъже в риск, преживели насилие, както и техните семейства (около 14 клиента дневно се обслужват)	Перник и областта	400 потребители	700 потребители	Психологически и юридически консултации за жени преживели насилие. Терапевтична работа с деца и младежи, жертви на насилие.	Перник	Налична
19	Приют за деца (ДДД)	Деца на улицата, бездомни и безпризорни деца (клиенти за 2008 г. – 41 деца)	Перник област и съседни области	10	10	Осигуряване на подслон, храна, краткосрочно настаняване и грижи за бездомни и безпризорни деца	Перник	Налична,
22	Масови детски градини и училища; ресурсни учители	Деца с увреждания в семейна среда	Всички общини в областта	167	180	Програми за интегриране на деца с увреждания в масови дет. градини и в масови училища; обучение с подкрепата на ресурсни учители	Във всички общини	Налична за допълнителни дейности. През 2010 разработване на план за действие в общината
23	Образователни програми и инициативи на общини, НПО, училища, МОМН)	Деца в риск от отпадане от училище Деца отпаднали от училище	Училищата в цялата област			Разработване на механизъм или процедура за координация на областно ниво между РИО на МОМН, общините; РДСП (ДСП), НПО		През 2010 г. – разработване на целеви образователни програми за приобщаване на деца и родители към училище
48	Здравни медиатори Общинска дейност, подкрепяна от МЗ	Уязвими групи от компактни ромски общности: - деца - бременни - възрастни хора - хронично болни	Перник, Радомир, Трън, Брезник	1	4	Посредничество за достъп до здравни услуги в ромските общности, Профилактика за деца и възрастни; участие в превенция на изоставянето, дейности в подкрепа на майчинството	Перник, Радомир, Трън, Брезник	Назначени са здравни медиатори в Перник. За назначаване още 2 в останалите общини
49	Трудови медиатори Общинска дейност, подкрепяна от АЗ	Уязвими групи от компактни ромски общности: - - трайно безработни	Перник, Радомир, Трън, Брезник	3	3	Посредничество за достъп до трудовия пазар, професионално ориентиране, квалификация, преквалификация, ограмотяване, курсове и др.	Перник, Дебели лаг	Налична
50	Домашен	Самотно живеещи стари хора	Брезник	170	200	Мобилна услуга за обхващане на	във всички	Налична - разширяване

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Брезник Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	социален патронаж <i>Общинска дейност</i>	с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги				селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед.грижа, осигуряване на трудо и арт терапия, други.	общини	на дейностите и многообразието на услугите и капацитетите за обхващане на малките изолирани населени места
52	Обществена трапезария	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Цялата област	0	200	Осигуряване на топла и питателна храна през зимата	80% от населените места в областта	Нова за планиране във всички общини (финансирана чрез ФСП през зимния сезон или чрез общински бюджет)
53	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Брезник	1	1	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Във всички общини от областта	Налични и нови дейности
54	Клуб на инвалида - общинска дейност	Хора с увреждания, които имат възможност да се предвижват	Брезник			Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране –социално, здравно, правно за хората с увреждания	Във всички общини от областта	Налични и разширяване с нови дейности
56	Дневен център за стари хора (ДЦСХ)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Селата от община Брезник	40	40	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации медицинска грижа	Брезник	Налична, планиран капацитет за 2010 г. 40 места
65 66	Частен Дом за стари хора 1,2	Стари хора със затруднения в самообслужването, с нужда от резидентна грижа	От цялата страна	45 +55	45 +100	Резидентна грижа – нужда от постоянно 24-часово обгрижване	Брезник	Налична с капацитет 45+100
68	Личен асистент услуга в общността по национална програма	Лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Брезник	15	30	Осигуряване на грижи в семейна среда на хора и деца ,нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, както и предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семейства, в които има лице с трайно увреждане.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
69	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да	Брезник	0	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Брезник Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
		се обслужват сами				живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.		
70	Домашен помощник - услуга в общността по ОП "РЧР"	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Брезник	15	20	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
71 72	Комплекс за подкрепа на стари хора (КПСХ)	Стари хора с трайни увреждания, с тежки или леки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами, самотноживеещи, с ниски доходи, без подкрепа от близки и роднини	в общините от областта	0	2 бр. Комплекса	комбинира ресурсите на различни налични дейности и услуги на територията на дадена община (Домашен социален патронаж, Дневен център за стари хора, Клуб на пенсионера, Социална кухня/обществена кухня, заети по програма „Социални услуги в семейна среда“, Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ и др.) с цел оптимизирането и ефективното им използване при предоставяне на услуги за стари хора.		Нова –за проучване на възможностите за създаването им- 2010г. и пробиране – 2011 год..

12.2 Планирани услуги в община Земен

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Земен Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
2	Център за обществена подкрепа (ЦОП) Към SOS-детски селища	Деца и семейства в риск Деца в риск от отпадане от училище; или отпаднали от училище. Средногодишно обслужва 120 потребители,	Радомир Земен и Ковачевци	120 потребители 0	120 потребители 20	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	Радомир	Налична, 120 потребители Разширяване-мобилни услуги след 2011
4	Звено "Майка и бебе" (ДДД)	Бременни жени и майки в риск	Всички общини от областта	0	6	Превенция на изоставяне на деца (0 до 3 год.). Временно настаняване до 6 м. на бременни и майки в риск да изоставят децата си	Град Перник	През 2012 г. ще стартира подготовката за проучване/ планиране на ЗМБ.
6	Приемна грижа	Грижа за изоставени деца	Всички общини	5	100-	информационни кампании, обучение,	Град Перник	Нова за планиране –

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Земен Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
			от областта		120 приемни семейства	подбор и наемане на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители и приемните деца, възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството;		старт през 2010 с подкрепата на УНИЦЕФ (2010-2011)
7	Център за ранна превенция	Деца с увреждания 0-7 год. Родители и семейства, които отглеждат деца с увреждания	Гр. Перник и областта	0	40-50	Медицински, социални, психологически консултации, родителски умения за грижа за деца с увреждания	Перник, при ДМДГД	Нова за планиране след 2011 г.
15	ЦСРИ за деца и възрастни (ДДД)	Деца и лица с увреждания Деца с увреждания в семейна среда, вкл. нуждаещи се от почасови грижи; Родители отглеждащи деца с увреждания; Хора с увреждания с чужда помощ и без право на чужда помощ	Общините Радомир, Земен и Ковачевци	0	40	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог	Радомир (мобилни екипи до Земен и Ковачевци)	Нова за планиране след 2011 г. –40 места
19	Приют за деца (ДДД)	Деца на улицата, бездомни и безпризорни деца (клиенти за 2008 г. – 41 деца)	Перник област и съседни области	10	10	Осигуряване на подслон, храна, краткосрочно настаняване и грижи за бездомни и безпризорни деца	Перник	Налична,
22	Масови детски градини и училища; ресурсни учители	Деца с увреждания в семейна среда	Всички общини в областта	167	180	Програми за интегриране на деца с увреждания в масови дет. градини и в масови училища; обучение с подкрепата на ресурсни учители	Във всички общини	Налична за допълнителни дейности. През 2010 разработване на план за действие в общината
23	Образователни програми и инициативи на общини, НПО, училища, МОМН	Деца в риск от отпадане от училище Деца отпаднали от училище	Училищата в цялата област			Разработване на механизъм или процедура за координация на областно ниво между РИО на МОМН, общините; РДСП (ДСП), НПО		През 2010 г. – разработване на целеви образователни програми за приобщаване на деца и родители към училище
50	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Земен	39	50	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед.грижа, осигуряване на трудо и арт терапия, други.	във всички общини	Налична - разширяване на дейностите и многообразието на услугите и капацитетите за обхващане на малките изолирани населени места

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Земен Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
52	Обществена трапезария	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Цялата област		200	Осигуряване на топла и питателна храна през зимата	80% от населените места в областта	Нова за планиране във всички общини (финансирана чрез ФСП през зимния сезон или чрез общински бюджет)
53	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Земен	1	10	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране – социално, здравно, правно	Във всички общини от областта	Налични и нови дейности
54	Клуб на инвалида - общинска дейност	Хора с увреждания, които имат възможност да се предвиждат	Земен			Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране – социално, здравно, правно за хората с увреждания	Във всички общини от областта	Налични и разширяване с нови дейности
60	Дневни центрове за стари хора (ДЦСХ)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Села в общините Земен	0	30	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации	Земен	Нови за планиране след 2013 год.
67	Заместваща грижа - краткосрочна	Стари хора със затруднения в самообслужването,	От цялата област	0	8	предоставяне на заместваща грижа в домашна среда или краткосрочно настаняване в резидентна грижа от семеен тип. (за период на отсъствие на близките)	Населено място в областта	През 2010 г. – проучване за разработване на програми с цел стартиране на услуги след 2011 година.
68	Личен асистент услуга в общността по национална програма	Лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Земен			Осигуряване на грижи в семейна среда на хора и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семейства, в които има лице с трайно увреждане.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
69	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Земен			Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
70	Домашен помощник - услуга в общността по ОП "Развитие	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се	Земен	18	20	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	<u>Общ. Земен</u> Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	на човешките ресурси”	обслужват сами				от социалния живот.		

12.3 Планирани услуги в община Ковачевци

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	<u>Ковачевци</u> Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
2	Център за обществена подкрепа (ЦОП) Към SOS-детски селища	Деца и семейства в риск Деца в риск от отпадане от училище; или отпаднали от училище. Средногодишно обслужва 120 потребители,	Радомир Земен и Ковачевци	120 потре- бите- ли 0	120 потре- бите- ли 20	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Реинтеграция в семейството	Радомир	Налична, 120 потребители Разширяване-мобилни услуги след 2011
4	Звено “Майка и бебе” (ДДД)	Бременни жени и майки в риск	Всички общини от областта	0	6	Превенция на изоставяне на деца (0 до 3 год.). Временно настаняване до 6 м. на бременни и майки в риск да изоставят децата си	Град Перник	През 2012 г. ще стартира подготовката за проучване/ планиране на ЗМБ.
6	Приемна грижа	Грижа за изоставени деца	Всички общини от областта	5	100-120 приемни семейства	информационни кампании, обучение, подбор и наемане на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители и приемните деца, възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството;	Град Перник	Нова за планиране – старт през 2010 с подкрепата на УНИЦЕФ (2010-2011)
7	Център за ранна превенция	Деца с увреждания 0-7 год. Родители и семейства, които отглеждат деца с увреждания	Гр. Перник и областта	0	40-50	Медицински, социални, психологически консултации, родителски умения за грижа за деца с увреждания	Перник, при ДМДГД	Нова за планиране след 2011 г.
15	ЦСРИ за деца и възрастни (ДДД)	Деца и лица с увреждания Деца с увреждания в семейна среда, вкл. нуждаещи се от почасови грижи; Родители отглеждащи деца с увреждания; Хора с увреждания с чужда помощ и без право на чужда помощ	Общините Радомир, Земен и Ковачевци	0	40	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог	Радомир (мобилни екипи до Земен и Ковачевци)	Нова за планиране след 2011 г. –40 места
22	Масови детски градини и училища;	Деца с увреждания в семейна среда	Всички общини в областта	167	180	Програми за интегриране на деца с увреждания в масови детски градини и в масови училища; обучение с	Във всички общини	Налична за допълнителни дейности. През 2010 разработ-

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Ковачевци Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	ресурсни учители					подкрепата на ресурсни учители		ване на план за действие в общината
23	Образователни програми и инициативи на общини, НПО, училища, МОМН)	Деца в риск от отпадане от училище Деца отпаднали от училище	Училищата в цялата област			Разработване на механизъм или процедура за координация на областно ниво между РИО на МОМН, общините; РДСП (ДСП), НПО		През 2010 г. – разработване на целеви образователни програми за приобщаване на деца и родители към училище
50	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Ковачевци	60	150	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед.грижа, осигуряване на трудо и арт терапия, други.	във всички общини	Налична - разширяване на дейностите и многообразието на услугите и капацитетите за обхващане на малките изолирани населени места
52	Обществена трапезария	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Цялата област	0	200	Осигуряване на топла и питателна храна през зимата	80% от населените места в областта	Нова за планиране във всички общини (финансирана чрез ФСП през зимния сезон или чрез общински бюджет)
53	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Ковачевци	1	3	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Във всички общини от областта	Налични и нови дейности
54	Клуб на инвалида - общинска дейност	Хора с увреждания,, които имат възможност да се предвижват	Ковачевци			Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране –социално, здравно, правно за хората с увреждания	Във всички общини от областта	Налични и разширяване с нови дейности
61	Дневни центрове за стари хора. (ДЦСХ)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Села в общините Ковачевци	0	20	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации	Ковачевци	Нов за планиране след 2013 год.
63	Дом за стари хора (ДСХ)	Стари хора със затруднения в самообслужването, с нужда от резидентна грижа	От цялата област	0	40	Резидентна грижа – нужда от постоянно 24-часово обгрижване	Ковачевци	нова планиран –старт през 2011 г. капацитет 40 места
67	Заместваща грижа - краткосрочна	Стари хора със затруднения в самообслужването,	От цялата област	0	8	предоставяне на заместваща грижа в домашна среда или краткосрочно настаняване в резидентна грижа от	Населено място в областта	През 2010 г. – проучване за разработване на програми с цел

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	<u>Ковачевци</u> Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
						семеен тип. (за период на отсъствие на близките)		стартиране на услуги след 2011 година.
68	Личен асистент услуга в общността по национална програма	Лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Ковачевци			Осигуряване на грижи в семейна среда на хора и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семейства, в които има лице с трайно увреждане.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
69	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Ковачевци			Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
70	Домашен помощник - услуга в общността по ОП "РЧР"	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Ковачевци	5	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване

12.4 Планирани услуги в община Перник

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	<u>Общ. Перник</u> Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
1	Център за обществена подкрепа (ЦОП) – държавно делегирана дейност (ДДД) ⁸	Деца и семейства в риск Деца в риск от отпадане от училище Деца, отпаднали от училище	Перник	40	60	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	Перник	Налична, планиран капацитет след 2011 г. – 60 места
4	Звено "Майка и бебе" (ДДД)	Бременни жени и майки в риск	Всички общини от областта	0	6	Превенция на изоставяне на деца (0 до 3 год.). Временно настаняване до 6 м. на бременни и майки в риск да	Град Перник	През 2012 г. ще стартира подготовката за проучване на

⁸ Услугите, предоставяни като държавно-делегираны дейности са отбелязани със съкращението ДДД

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Перник Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
						изоставят децата си, насърчава родителската привързаност, подпомага млади майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа		ресурсите и планиране за изграждане ЗМБ.
6	Приемна грижа	Грижа за изоставени деца	Всички общини от областта	5	100-120 приемни семейства	информационни кампании, обучение, подбор и наемане на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители и приемните деца, възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството;	Град Перник	Нова за планиране – старт през 2010 с подкрепата на УНИЦЕФ (2010-2011)
7	Център за ранна превенция	Деца с увреждания 0-7 год. Родители и семейства, които отглеждат деца с увреждания	Гр. Перник и областта	0	40-50	Медицински, социални, психологически консултации, родителски умения за грижа за деца с увреждания	Перник, при ДМДГД	Нова за планиране след 2011 г.
8	Дневен център за деца с увреждания - (ДДД)	Деца с увреждания	Перник община	36	36	Превенция на изоставянето Консултиране,дневна,грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информирание и обучение, специализирани медицински грижи	Перник	Налична, планиран капацитет за 2010 г. – 36 места
10	ДЦДУ (0-3год.) ДД	Деца с увреждания на възраст от 0 до 3 год.	Всички общини	0	15	Консултиране,дневна,грижа,рехабилитация, логопедична помощ, информирание и обучение, специализирани медицински грижи	Перник	Нова за планиране в сградата на ДМСГД 2011 г. –2012 места
11	Заместваща грижа	Деца с увреждания на възраст от 0 до 18 год.	Всички общини	0	20	Смесена услуга - почасова и дневна грижа за временно отсъствие на член от семейството, полагащ грижи за детето с увреждания (постъпване в болница, лични или служебни ангажименти на родителите, командировки и пр.)	Перник	Нова за планиране в сградата на ДМСГД 2012 г. – 2013 с 20 места
12	ЦСРИ (ДДД)	Деца и младежи с увреждания	Перник и прилежащи села,	40	60	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност. Разширяване на услугата чрез развитие на мобилност в селата от общината.	Перник	Налична, планирана за увеличаване на капацитета в края на стратегията (2014) – 60 места.
16	Защитено	жени и деца и младежи	Перник и	12	12	Подслон, , здравна грижа, социални	Перник	Налична

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Перник Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	жилище с действащо към него кризисно звено	преживели домашно насилие, сексуално насилие, трафик на хора.	областта			и психологически консултации и подкрепа. Юридически консултации		
17	Център за хора преживели насилие към фондация „П.У.Л.С.“	жени, деца, младежи и мъже в риск, преживели насилие, както и техните семейства (около 14 клиента дневно се обслужват)	Перник и областта	400 пот- ребител- тели	700 пот- ребител- тели	Психологически и юридически консултации за жени преживели насилие. Терапевтична работа с деца и младежи, жертви на насилие.	Перник	Налична.
18	Център за превенция и контрол на ХИВ/СПИН и туберкулоза	Интравенозно употребяващи наркотици	Перник	200 пот- ребител- тели	350 пот- ребител- тели	Обмен на стерилни принадлежности за безопасна употреба на наркотици. Консултации, насочване и придружаване за изследвания.	Перник	Налична, предвижда се разширяване на предоставяните услуги.
19	Приют за деца (ДДД)	Деца на улицата, бездомни и безпризорни деца (клиенти за 2008 год – 41 деца)	Перник област и съседни области	10	10	Осигуряване на подслон, храна, краткосрочно настаняване и грижи за бездомни и безпризорни деца	Перник	Налична,
20	Младежки здравен център – (УНИЦЕФ до 2009 г. и общ. Перник)	Млади хора (15-25г.) с рисков поведение	Перник	около 750 клиен- та годи- шно		психологически консултации на подрастващи и млади хора по въпроси за здравето, секса, профилактика и лечение на полово предавани инфекции и заболявания. Консултации за превенция и/или намаляване на последиците от ХИВ/СПИН, ППИ, нежелана бременност, наркотици и алкохолизъм; подпомагане на младите хора да преодолеят психични и социални проблеми, свързани с горните проблеми; Гинекологичните, дермато-венерологичните и психо-социалните прегледи и консултации. Услугата е муждусекторна.	Перник Сдружение”Зд- раве и бъдеще”	Налична – интегрирана, междусекторна услуга
21	Превантивно-информационен център(ДДД)	Деца и младежи- наркозависими и в потенциална опасност от зависимост и други целеви групи	Перник	300 пот- ребител- тели	300 пот- ребител- тели	превантивна корекционно-възпитателна дейност сред малолетни и непълнолетни.	Перник	налична
22	Масови детски	Деца с увреждания в семейна	Всички общини	167	180	Програми за интегриране на деца с	Във всички	Налична за допъл-

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Перник Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	градини и училища; ресурсни учители	среда	в областта			увреждания в масови дет. градини и в масови училища; обучение с подкрепата на ресурсни учители	общини	нителни дейности. През 2010 разработване на план за действие в общината
23	Образователни програми и инициативи на общини, НПО, училища, МОМН)	Деца в риск от отпадане от училище Деца отпаднали от училище	Училищата в цялата област			Разработване на механизъм или процедура за координация на областно ниво между РИО на МОМН, общините; РДСП (ДСП), НПО		През 2010 г. – разработване на целеви образователни програми за приобщаване на деца и родители към училище
24	ДМСГД	Изоставени новородени деца, деца с увреждания и тежки заболявания (заетост 2009 – 44 деца)	Всички общини от областта	55	15	Трансформиране; постепенно намаляване на капацитета с 65% (поне с 20% за първата година) и постепенно закриване чрез договаряне с МЗ	Перник	Налична за трансформиране - планирането се извършва от МЗ
30	ЦНСТ (ДДД)	За деца с и без увреждания от СИ в областта	От цялата област	0	8	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип	Перник	Нова – да се планира през 2011 и старт от 2012 год.
31	ЦНСТ (ДДД)	За деца с тежки увреждания от ДМСГД	От цялата област	0	8	Постепенно извеждане в резидентна грижа семеен тип на деца с тежки увреждания, за които няма възможност за извеждане в семейна среда	Перник	Нова – да се планира през 2011 и старт от 2012 - 2013 год.
32	ЦНСТ (ДДД)	За деца с увреждания от област Перник, настанени в СИ извън областта	От цялата област	0	8	Постепенно извеждане в резидентна грижа семеен тип на деца с увреждания, отглеждани в СИ извън област Перник	Перник	Нова – да се планира през 2011 и старт от 2012 год.
33	Дневен център за възрастни увреждания (ДДД)	Хора с увреждания със и без чужда помощ; Възрастни хора с различни увреждания, живеещи в семейна среда	Перник	36	48	Дневни и почасови грижи Медицинска и социална рехабилитация	Перник	налична
34	Дневен център за възрастни с психични разстройства, с мобилен консултативен екип	Възрастни хора с психични разстройства и увреждания и техните близки	От цялата област	0	15	Индивидуални програми за социална интеграция и трудова терапия, групи за взаимопомощ на хора с психични разстройства и на техни близки; обучения. Мобилен екип за консултации и подкрепа..	Гр. Перник	Нова – планирана за 2011 година
35	ЦСРИ (ДДД)	Лица с увреждания	Перник	0	40	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за	Перник	Нова за планиране 2011 г. – 40 места

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Перник Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
						самостоятелност и подкрепа на семействата		
36	ЦСРИ за хора със зрителни увреждания	Хора с увредено зрение	От цялата област	0	20	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически,	Гр. Перник	Нова, подадена за финансиране през 2010 г.
43	Защитено жилище (ДДД)	Хора с увреждания	От област Перник	0	8	Осигуряване на резидентна грижа за хора с увреждания и предотвратяване настаняването им в СИ	Гр.Перник	Нова за планиране след 2012 год.
44	Защитено жилище (ДДД)	Хора с интелектуални затруднения	От област Перник	8	8	Осигуряване на грижа за хора с интелектуални затруднения	Гр.Перник	Нова планиране за стартиране 2010 год.
46	Център за временно настаняване – приют (ДДД)	лица, напускащи местата за лишаване от свобода, лица със зависимости, бездомни и др	Всички населени места в областта	0	20	осигуряване на подслон, храна, социални консултации, посредничество за намиране на работа, жилище и финансова подкрепа.	гр.Перник	Нова за стартиране през 2012 год.
47	Център за развитие на уязвими общности Дейност на НПО и общините	Етнически общности в неравностойно положение, уязвими групи в ромски квартали. Деца и младежи, отпаднали от училище Семейства в риск Безработни	Област Перник	0	1 център	Посредническа структура за социално включване на ромските общности. Здравни медиатори; Курсове за ограмотяване и квалификация; Образователни дейности, клубове по интереси; Запълване на образователни пропуски	Гр. Перник	Нов за планиране и осъществяване с пряко участие на НПО и/или неформални инициативни групи от ромските общности
48	Здравни медиатори Общинска дейност, подкрепяна от МЗ	Уязвими групи от компактни ромски общности: - деца - бременни - възрастни хора - хронично болни	Перник, Радомир, Трън, Брезник	1	4	Посредничество за достъп до здравни услуги в ромските общности, Профилактика за деца и възрастни; участие в превенция на изоставянето, дейности в подкрепа на майчинството	Перник, Радомир, Трън, Брезник	Назначени са здравни медиатори в Перник. За назначаване още 2 в останалите общини
49	Трудови медиатори Общинска дейност, подкрепяна от АЗ	Уязвими групи от компактни ромски общности: - - трайно безработни	Перник, Радомир, Трън, Брезник	3	3	Посредничество за достъп до трудовия пазар, професионално ориентиране, квалификация, преквалификация, ограмотяване, курсове и др.	Перник, Дебели лаг	Налична
50	Домашен социален патронаж Общинска	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от	Перник	320	350	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед.грижа,	във всички общини	Налична - разширяване на дейностите и многообразието на услугите и капаците-

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Перник Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	дейност	грижа в семейна среда Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги				осигуряване на трудо и арт терапия, други.		тите за обхващане на малките изолирани населени места
51	Обществена трапезария – общинска дейност	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Перник	50	50	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Гр.Перник	Налична, планиран капацитет за 2010 г. 50 места
53	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Перник	8	12	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Във всички общини от областта	Налични и нови дейности
54	Клуб на инвалида - общинска дейност	Хора с увреждания,, които имат възможност да се предвижват	Перник			Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране –социално, здравно, правно за хората с увреждания	Във всички общини от областта	Налични и разширяване с нови дейности
57	Дневен център за възрастни и самотни хора ДЦВСХ към ОС на БЧК-Перник	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Перник	50	50	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации медицинска грижа организиране на свободното време	Перник	Налична към БЧК
58	Дневен център за стари хора (ДЦСХ)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Населени места от община Перник	0	20	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации медицинска грижа	гр.Батановци - Перник	Планирана за стартиране след- 2011, след трансформиране на КП
64	Дом за стари хора (ДСХ)	Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от резидентна грижа	Община Перник	0	40	Резидентна грижа – нужда от постоянно 24-часово обгрижване	с Богданов дол в общ.Перник	Нов за планиране 2010 и старт – 2011 г.
67	Заместваща грижа - краткосрочна	Стари хора със затруднения в самообслужването,	От цялата област	0	8	предоставяне на заместваща грижа в домашна среда или краткосрочно настаняване в резидентна грижа от семеен тип. (за период на отсъствие на близките)	Населено място в областта	През 2010 г. – проучване за разработване на програми с цел стартиране на услуги след 2011 година.
68	Личен асистент услуга в общинската по национална програма	Лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Перник	120	200	Осигуряване на грижи в семейна среда на хора и деца ,нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семейства, в които има	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Перник Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
						лице с трайно увреждане.		
69	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Перник	20	40	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от институционализация	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
70	Домашен помощник - услуга в общността по ОП "РЧР"	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Перник	20	40	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
71 72	Комплекс за подкрепа на стари хора (КПСХ)	Стари хора с трайни увреждания, с тежки или леки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами, самотноживеещи, с ниски доходи, без подкрепа от близки и роднини	в общините от областта	0	2 бр. Комплекс	комбинира ресурсите на различни налични дейности и услуги на територията на дадена община (Домашен социален патронаж, Дневен център за стари хора, Клуб на пенсионера, Социална кухня/обществена кухня, заети по програма „Социални услуги в семейна среда“, Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ и др.) с цел оптимизирането и ефективното им използване при предоставяне на услуги за стари хора.		Нова –за проучване на възможностите за създаването им- 2010г. и пробиране – 2011 год..
73 74	Хоспис 1, 2 (Частен)	Стари хора с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния	От цялата област	10+ 10	10+ 10	Резидентна грижа – нужда от постоянно 24-часово обгрижване	Гр. Перник	Налични

12.5 Планирани услуги в община Радомир

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Радомир Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
2	Център за обществена	Деца и семейства в риск Деца в риск от отпадане от	Радомир	120 потре	120 потре	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на	Радомир	Налична, 120 потребители

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Радомир Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	подкрепа (ЦОП) Към SOS-детски селища	училище; или отпаднали от училище. Средногодишно обслужва 120 потребители,	Земен и Ковачевци	бите- ли 0	бите- ли 20	детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството		Разширяване-мобилни услуги след 2011
4	Звено “Майка и бебе” (ДДД)	Бременни жени и майки в риск	Всички общини от областта	0	6	Превенция на изоставяне на деца (0 до 3 год.). Временно настаняване до 6 м. на бременни и майки в риск да изоставят децата си	Град Перник	През 2012 г. ще стартира подготовката за проучване/ планиране на ЗМБ.
6	Приемна грижа	Грижа за изоставени деца	Всички общини от областта	5	100-120 приемни семейства	информационни кампании, обучение, подбор и наемане на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители и приемните деца, възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството;	Град Перник	Нова за планиране – старт през 2010 с подкрепата на УНИЦЕФ (2010-2011)
7	Център за ранна превенция	Деца с увреждания 0-7 год. Родители и семейства, които отглеждат деца с увреждания	Гр. Перник и областта	0	40-50	Медицински, социални, психологически консултации, родителски умения за грижа за деца с увреждания	Перник, при ДМДГД	Нова за планиране след 2011 г.
9	ДЦДУ ДДД	Деца и младежи с увреждания	Радомир	0	20	Консултиране,дневна,грижа,рехабилитация, логопедична помощ, информиране и обучение, специализирани медицински грижи	Радомир	Нова за планиране
15	ЦСРИ за деца и възрастни (ДДД)	Деца и лица с увреждания Деца с увреждания в семейна среда, вкл. нуждаещи се от почасови грижи; Родители отглеждащи деца с увреждания; Хора с увреждания с чужда помощ и без право на чужда помощ	Общините Радомир, Земен и Ковачевци	0	40	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог	Радомир (мобилни екипи до Земен и Ковачевци)	Нова за планиране след 2011 г. –40 места
22	Масови детски градини и училища; ресурсни учители	Деца с увреждания в семейна среда	Всички общини в областта	167	180	Програми за интегриране на деца с увреждания в масови дет. градини и в масови училища; обучение с подкрепата на ресурсни учители	Във всички общини	Налична за допълнителни дейности. През 2010 разработване на план за действие в общината
23	Образователни програми и инициативи на общини, НПО,	Деца в риск от отпадане от училище Деца отпаднали от училище	Училищата в цялата област			Разработване на механизъм или процедура за координация на областно ниво между РИО на МОМН, общините; РДСП (ДСП),		През 2010 г. – разработване на целеви образователни програми за приобщаване на

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Радомир Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	училища, МОН)					НПО		деца и родители към училище
25	ДДЛРГ «Радост» (ДДД)	За деца от 3 до 7 години (заетост 2009 – 39) Капацитет 60 места, вкл. 6 места за спешен прием.	общини от областта и от др.области	60	0	Постепенно извеждане на деца в резидентна грижа семеен тип – в ЦНСТ	С.Дрен Общ.Радомир	Налична за преобразуване/закриване – планиран капацитет през 2010 – 56 места
26	SOS- детско селище	Деца, лишени от родителска грижа	Деца от цялата страна	88		Отглеждане на деца в грижа от семеен тип	Дрен	Налична за трансформиране в – ЦНСТ и приемна грижа от 2011 г.
27 28	ЦНСТ 1,2 (ДДД)	За деца от СИ – ДДЛРГ с.Дрен, ДМСГД Перник	От цялата област	12+ 12	8+8	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ, в резидентна грижа семеен тип	С.Дрен Радомир	Нова – старт от 2010год.. Планира се услугата да се ситиуира в сградата на дома
29	Преходно жилище	За деца от СИ – ДДЛРГ с.Дрен,	От цялата област	0	6	Подготовка на извеждане на деца, отглеждани в СИ	С.Дрен Радомир	Нова – старт от 2010год., в сградата на дома
42	Защитено жилище (ДДД)	Хора с физически увреждания от общността	От област Перник	10	10	Осигуряване на резидентна грижа за хора с физически увреждания и предотвратяване настаняването им в СИ	с.Извор общ.Радомир	Налична
48	Здравни медиатори Общинска дейност, подкрепяна от МЗ	Уязвими групи от компактни ромски общности: - деца - бременни - възрастни хора - хронично болни	Перник, Радомир, Трън, Брезник	1	4	Посредничество за достъп до здравни услуги в ромските общности, Профилактика за деца и възрастни; участие в превенция на изоставянето, дейности в подкрепа на майчинството	Перник, Радомир, Трън, Брезник	Назначени са здравни медиатори в Перник.За назначаване още 2 в останалите общини
49	Трудови медиатори Общинска дейност, подкрепяна от АЗ	Уязвими групи от компактни ромски общности: - - трайно безработни	Перник, Радомир, Трън, Брезник	3	3	Посредничество за достъп до трудовия пазар, професионално ориентиране, квалификация, преквалификация, ограмотяване, курсове и др.	Перник, Дебели лаг	Налична
50	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Радомир	156	300	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед.грижа, осигуряване на трудо и арт терапия, други.	във всички общини	Налична - разширяване на дейностите и многообразието на услугите и капацитетите за обхващане на малките изолирани населени места

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Радомир Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
52	Обществена трапезария	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Цялата област	0	200	Осигуряване на топла и питателна храна през зимата	80% от населените места в областта	Нова за планиране във всички общини (финансирана чрез ФСП през зимния сезон или чрез общински бюджет)
53	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Радомир	13	13	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Във всички общини от областта	Налични и нови дейности
54	Клуб на инвалида - общинска дейност	Хора с увреждания,, които имат възможност да се предвижват	Радомир			Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране –социално, здравно, правно за хората с увреждания	Във всички общини от областта	Налични и разширяване с нови дейности
55	Дневен център за стари хора (ДЦСХ)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Община Радомир – с.Извор и селата от общината	30	30	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации,медицинска грижа	с.Извор общ.Радомир	Налична, планиран капацитет за 2010 г. 30 места
62	Дом за стари хора (ДСХ)	Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от резидентна грижа	От цялата област	150	150	Резидентна грижа –постоянно 24-часово обгрижване.	Радомир	налична
67	Заместваща грижа - краткосрочна	Стари хора със затруднения в самообслужването,	От цялата област	0	8	предоставяне на заместваща грижа в домашна среда или краткосрочно настаняване в резидентна грижа от семеен тип. (за период на отсъствие на близките)	Населено място в областта	През 2010 г. – проучване за разработване на програми с цел стартиране на услуги след 2011 година.
68	Личен асистент услуга в общността по национална програма	Лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Радомир	80	80	Осигуряване на грижи в семейна среда на хора и деца ,нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семейства, в които има лице с трайно увреждане.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
69	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Радомир			Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Радомир Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
						грижи.		
70	Домашен помощник - услуга в общността по ОП "Развитие на човешките ресурси"	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Радомир	10	18	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
71 72	Комплекс за подкрепа на стари хора (КПСХ)	Стари хора с трайни увреждания, с тежки или леки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами, самотноживеещи, с ниски доходи, без подкрепа от близки и роднини	в общините от областта	0	2 бр. Комплекс	комбинира ресурсите на различни налични дейности и услуги на територията на дадена община (Домашен социален патронаж, Дневен център за стари хора, Клуб на пенсионера, Социална кухня/обществена кухня, заети по програма „Социални услуги в семейна среда“, Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ и др.) с цел оптимизирането и ефективното им използване при предоставяне на услуги за стари хора.		Нова –за проучване на възможностите за създаването им- 2010г. и пробиране – 2011 год..
75	Хоспис	Хора с тежки увреждания с чужда помощ – неподвижни, нуждаещи се от непрекъсната грижа	От цялата област	0	40	Медицинска рехабилитация Резидентни грижи при мн.тежки случаи	Гр.Радомир	Планирана за стартиране след 2012 год.

12.6 Планирани услуги в община Трън

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Трън Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
3	Център за обществена подкрепа (ЦОП) (ДДД)	Деца и семейства в риск Деца в риск от отпадане от училище Деца, отпаднали от училище	Общините Трън Брезник	40	70	Превенция на изоставяне; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; работа с деца и родители за връщане в училище, Консултации; Услуги за деинституционализация Реинтеграция в семейството	Трън	Планирана нова за разкриване през 2010г..с 40 места .Разширяване с обхват Брезник до 2015 г. с общ капацитет 70места
4	Звено "Майка и	Бременни жени и майки в	Всички общини	0	6	Превенция на изоставяне на деца (0	Град Перник	През 2012 г. ще

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Трън Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	бебе” (ДДД)	риск	от областта			до 3 год.). Временно настаняване до 6 м. на бременни и майки в риск да изоставят децата си		стартира подготовката за проучване/ планиране на ЗМБ.
6	Приемна грижа	Грижа за изоставени деца	Всички общини от областта	5	100-120 приемни семейства	информационни кампании, обучение, подбор и наемане на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители и приемните деца, възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството;	Град Перник	Нова за планиране – старт през 2010 с подкрепата на УНИЦЕФ (2010-2011)
7	Център за ранна превенция	Деца с увреждания 0-7 год. Родители и семейства, които отглеждат деца с увреждания	Гр. Перник и областта	0	40-50	Медицински, социални, психологически консултации, родителски умения за грижа за деца с увреждания	Перник, при ДМДГД	Нова за планиране след 2011 г.
14	ЦСРИ за деца и възрастни (ДДД)	Деца и лица с увреждания Деца с увреждания в семейна среда, вкл. нуждаещи се от почасови грижи; Родители отглеждащи деца с увреждания; Хора с увреждания с чужда помощ и без право на чужда помощ	Трън	0	20	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог	Трън	Нова за планиране след 2011 г. и стартиране 2013 г. – 20 места
22	Масови детски градини и училища; ресурсни учители	Деца с увреждания в семейна среда	Всички общини в областта	167	180	Програми за интегриране на деца с увреждания в масови дет. градини и в масови училища; обучение с подкрепата на ресурсни учители	Във всички общини	Налична за допълнителни дейности. През 2010 разработване на план за действие в общината
23	Образователни програми и инициативи на общини, НПО, училища, МОМН)	Деца в риск от отпадане от училище Деца отпаднали от училище	Училищата в цялата област			Разработване на механизъм или процедура за координация на областно ниво между РИО на МОМН, общините; РДСП (ДСП), НПО		През 2010 г. – разработване на целеви образователни програми за приобщаване на деца и родители към училище
37 38 39	ЦНСТ за възрастни с физически увреждания , 1,2,3, ДДД	Възрастни хора с физически увреждания, за лица от ДВХФУ - Слишовци, общ. Трън	ДВХФУ - Слишовци	15+ 15+ 15	45	Осигуряване на резидентна грижа за хора с физически увреждания , за които не са на лице възможности за връщане в семейна среда	Трън	Нова – планирана за стартиране 2010-2011 година
40 41	ЦНСТ за възрастни	Стари хора	От областта	15 + 15	30	Осигуряване на резидентна грижа за стари хора	Трън	Нова – планирана за стартиране 2010-2011

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Трън Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	1,2, ддд							година
45	ДВХФУ	възрастни с физически увреждания (мъже и жени), нуждаещи се от резидентна грижа	Областта и съседни области	40	0	Осигуряване на резидентна грижа за хора с физически увреждания, нуждаещи се от 24 обгрижване	Слишовци, общ. Трън	Налична за реформиране. Планиран капацитет за 2010 г. – 40 места
48	Здравни медиатори Общинска дейност, подкрепяна от МЗ	Уязвими групи от компактни ромски общности: - деца - бременни - възрастни хора - хронично болни	Перник, Радомир, Трън, Брезник	1	4	Посредничество за достъп до здравни услуги в ромските общности, Профилактика за деца и възрастни; участие в превенция на изоставянето, дейности в подкрепа на майчинството	Перник, Радомир, Трън, Брезник	Назначени са здравни медиатори в Перник. За назначаване още 2 в останалите общини
49	Трудови медиатори Общинска дейност, подкрепяна от АЗ	Уязвими групи от компактни ромски общности: - - трайно безработни	Перник, Радомир, Трън, Брезник	3	3	Посредничество за достъп до трудовия пазар, професионално ориентиране, квалификация, преквалификация, ограмотяване, курсове и др.	Перник, Дебели лаг	Налична
50	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Трън	45	80	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед. грижа, осигуряване на трудо и арт терапия, други.	във всички общини	Налична - разширяване на дейностите и многообразието на услугите и капацитетите за обхващане на малките изолирани населени места
52	Обществена трапезария	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Цялата област	0	200	Осигуряване на топла и питателна храна през зимата	80% от населените места в областта	Нова за планиране във всички. общини (финансирана чрез ФСП през зимния сезон или чрез общински бюджет)
53	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Трън	4	4	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране – социално, здравно, правно	Във всички общини от областта	Налични и нови дейности
54	Клуб на инвалида - общинска дейност	Хора с увреждания, които имат възможност да се предвиждат	Трън			Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране – социално, здравно, правно за хората с увреждания	Във всички общини от областта	Налични и разширяване с нови дейности
59	Дневен център за стари хора	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски	Села в общините Трън	0	20	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации	Трън	Нови за планиране след 2013 год.

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Трън Местополо- жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2010	2015			
	(ДЦСХ)	доходи, които могат да се обслужват сами						
68	Личен асистент услуга в общността по национална програма	Лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Трън	13	25	Осигуряване на грижи в семейна среда на хора и деца ,нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семейства, в които има лице с трайно увреждане.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
69	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Трън			Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
70	Домашен помощник - услуга в общността по ОП "Развитие на човешките ресурси"	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Перник Радомир Брезник Трън Земен Ковачевци	20 10 15 10 18 5	40 18 20 20 20 10	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
71 72	Комплекс за подкрепа на стари хора (КПСХ)	Стари хора с трайни увреждания, с тежки или леки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами, самотноживеещи , с ниски доходи, без подкрепа от близки и роднини	в общините от областта	0	2 бр. Комплекс	комбинира ресурсите на различни налични дейности и услуги на територията на дадена община (Домашен социален патронаж, Дневен център за стари хора, Клуб на пенсионера, Социална кухня/обществена кухня, заети по програма „Социални услуги в семейна среда“, Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ и др.) с цел оптимизирането и ефективното им използване при предоставяне на услуги за стари хора.		Нова –за проучване на възможностите за създаването им- 2010г. и пробиране – 2011 год..

